

การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม.

FM 99.75 MHz จังหวัดนครปฐม

นางสาวมนัสนันท์ ภพกิตติสิริกุล

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Exposure to, Satisfaction with and Demands of Listeners of
Mahamakut Buddhist University Educational Radio
FM 99.75 MHz in Nakhon Pathom Province**

Miss Manussanan Phhopkittisirikun

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for

the Degree of Master of Communications Arts

School of Communications Arts

Sukhothai thammathirat Open University

2017

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz
จังหวัดนครปฐม
ชื่อและนามสกุล นางสาวมนัสนันท์ ภพกิตติศิริกุล
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ ศรีดี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิเทศศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz
จังหวัดนครปฐม

ผู้ศึกษา นางสาวมนัสนันท์ ภพกิตติสิริกุล **รหัสนักศึกษา** 2541500647

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz จังหวัดนครปฐม 2) ความ
พึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM
99.75 MHz จังหวัดนครปฐม และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz จังหวัดนครปฐม

การวิจัย ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐมทุกหลักสูตร จำนวน 350 คน โดยการเลือก
แบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำมาพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เปิดรับฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง
เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยฯ ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ติดตามฟัง
รายการ เดือนละ 1-2 วัน ช่วงเวลาที่ฟังรายการ คือ ช่วงเวลาเช้า รายการที่ชอบฟังมากที่สุด คือ สาร
ธรรม และผู้ดำเนินรายการที่ชอบ คือ อาจารย์เอกกฤษณ์ สังข์สุวรรณ 2) กลุ่มตัวอย่างมีความ
พึงพอใจมากที่สุด คือ รายการประเภทข่าวสาร รูปแบบรายการข่าว ผู้ฟังมีความพึงพอใจผู้ดำเนิน
รายการที่ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย และมีความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง
รวมทั้งความคมชัดของเสียง 3) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมากที่สุด ด้านเนื้อหารายการ โดยให้
สอดแทรกธรรมะในการศึกษาเรียนรู้

คำสำคัญ การเปิดรับ ความพึงพอใจ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ วศม

Independent Study title: Exposure to, Satisfaction with and Demands of Listeners of Mahamakut Buddhist University Educational Radio FM 99.75 MHz in Nakhon Pathom Province

Author: Miss Manussanan Phopkittisirikun; **ID:** 2541500647;

Degree: Master of Communication Arts;

Independent Study advisor: Theerarux Photisuwan, Associate Professor;

Academic year: 2017

Abstract

The objectives of this research were to study 1) listeners' exposure to the programs of Mahamakut Buddhist University educational radio FM 99.75 MHz in Nakhon Pathom Province; 2) listeners' satisfaction with the programs of MBU educational radio; and 3) the demands of listeners to MBU educational radio.

This was a survey research. The sample population was 350 students of Mahamakut Buddhist University in Nakhon Pathom Province, studying in any program, chosen through accidental sampling. The research tool was a questionnaire. Data were analyzed using the descriptive statistics of percentage, mean, and standard deviation as well as descriptive analysis.

The results showed that 1) the majority of samples listened to MBU Educational Radio 1-2 times a month. They normally listened in the morning. The program they liked the most was "Sara Dham." The presenter they liked the most was Ekaluck Sungsuwan. 2) The type of program the majority of samples were the most satisfied with was news programs with a news reporting format. They were most satisfied with radio hosts who spoke clearly with good pronunciation and were easy to understand. They were also satisfied with the station's listener participation methods and the clarity of the audio signal. 3) The listeners demand for content the most. They desired more content that blend Dhamma with educational or learning content.

Keywords: Exposure, Satisfaction, Demand of MBU Radio listeners

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยการได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระทางนิเทศศาสตร์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านให้ผู้ศึกษาได้พบปะ และปรึกษาปัญหาต่างๆ ในงานวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำตรวจตราแบบสอบถามในงานวิจัยฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนทำให้ได้งานวิจัยฉบับสมบูรณ์ฉบับนี้ขึ้นมา ผู้ศึกษารู้สึกทราบบ้างซึ่งในความกรุณา และขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพบูรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการ และได้ให้คำแนะนำรวมถึงชี้แนะข้อบกพร่องต่างๆ ที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ และถูกต้องยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณพระราชรัตนมงคล (มนตรี อภิมนตรีโก, ยางชีซาน ดร.) พระครูปลัดสุวัฒนเมธาคุณ(ดร.) หัวหน้าสำนักงานอธิการบดี และ พระเมธาวิเชียร สศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการปฏิบัติหน้าที่แทนอธิการบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่มีความเมตตาและให้โอกาสผู้ศึกษาในการศึกษา ขอขอบคุณนายมณูญ จันทร์แก้ว และ อาจารย์เอกลักษณ์ สังข์สุวรรณ และเจ้าหน้าที่สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็น โยชน์ต่อการนำไปพัฒนารายการต่างๆ ของทางสถานีวิทยุ วมศ. และรายการข่าวสาร และรายการธรรมะทางสถานีวิทยุอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการและความพึงพอใจสูงสุดของผู้ฟัง

หากงานวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าแก่วงการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์ ผู้ศึกษาขอยกความดีนี้ให้ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

มนัสนันท์ ภพกิตติสิริกุล

สิงหาคม 2561

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาคำวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง	11
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับ	24
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	28
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	30
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร	34
สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. F.M 99.75 MHz	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	55
ตอนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ของกลุ่มตัวอย่าง	60
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อศึกษามหาวิทยาลัยมกุฏราช วิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz	64
ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อศึกษามหาวิทยาลัยมกุฏราช วิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz	68
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปการวิจัย	73
อภิปรายผล	76
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	85
แบบสอบถาม	86
ประวัติผู้ศึกษา	91

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 2.1	ผังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM. 99.75 MHz.....	41
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	55
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	55
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	56
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวนค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ	56
ตารางที่ 4.5	แสดงจำนวนค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้	57
ตารางที่ 4.6	แสดงจำนวนค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา	57
ตารางที่ 4.7	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับผังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz	60
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz ด้านประเภทรายการ	64
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ.....	65
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ.....	66
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง.....	67
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจ ของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. F.M. 99.75 MHz ด้านความชัดเจนของเสียง	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ด้านเนื้อหารายการ.....	68
ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ.....	69
ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการทางสถานี วสม. วิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ.....	70
ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการทางสถานี วสม. วิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ.....	71
ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการทางสถานี วสม. วิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. F.M. 99.75 MHz ด้านอื่นๆ.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สังคมไทยดำรงมั่นคงอยู่ได้ ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญสามประการคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ปัจจัย **ความเป็นชาติ** นั้นได้รวมภาษา วัฒนธรรม ประเพณี ถิ่นที่อยู่อาศัยทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่เป็นทุนเดิม คงรูปแบบพฤติกรรมกรดำเนินชีวิต ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ รวมถึงทรัพยากรสินทางปัญญาต่างๆ ทั้งด้านการศึกษา การปกครอง ปลูกจิตสำนึก ด้วยความรักใคร่ ความสามัคคี เสมือนคนในชาติเป็นญาติครอบครัวเดียวกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือ ขอมรับซึ่งกันและกัน มีเอกลักษณ์ความเป็นชาติอย่างชัดเจน **ศาสนา** คือ ความเชื่อและศรัทธา จากคำสอนของพระศาสดา/พระพุทธเจ้า ที่ศาสนิกชนในนิกายทุกระดับต่างน้อมนำมา ปฏิบัติให้มีศีลธรรมนำไปเกิดปัญญา เพื่อนำสู่จุดมุ่งหมายอันสูงสุดของชีวิต ด้วยการประกอบ พิธีกรรมต่างๆ ตามสถานที่/ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ตามวิถีชีวิตของตนแต่ละท้องถิ่น ส่วนประการที่สาม คือ **พระมหากษัตริย์** ถือเป็นจุดศูนย์กลางใจที่สำคัญยิ่งของคนในชาติ ก่อให้เกิดความ สัมผัสความสามัคคีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน

พุทธศาสนาเป็นหลักธรรมสำคัญในการดำเนินชีวิตตามที่กล่าวมาแล้วนั้นหากน้อม นำไปปฏิบัติจะยิ่งทำให้เกิดความสงบสุขในตัวบุคคล ครอบครัว และสังคมจะมีความเป็นระเบียบ ยิ่งขึ้น เช่นเมื่ออดีตนั้นพระมหากษัตริย์ของไทยทุกพระองค์ต่างให้ความศรัทธาใน พุทธศาสนา และได้ปฏิบัติสืบทอดจนมา องค์พระมหากษัตริย์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระเจ้าอยู่หัว(รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระราชศรัทธาปสาทะอันแน่วแน่ในบวรพุทธ ศาสนา โดยได้ทรงผนวชเมื่อวันที่ 22 ตุลาคมถึงวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ.2499 ระหว่างนั้นได้ทรง ศึกษาและปฏิบัติตามธรรมเนียมอย่างเคร่งครัด โดยมีสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (องค์ที่ 19) ทรงเป็นพระพี่เลี้ยง และทรงพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ ในการ บูรณปฏิสังขรณ์พระอารามต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานคร และในหัวเมือง พระองค์ทรง พระราชทานแต่งตั้งสมณศักดิ์ แต่พระสงฆ์ในการเอื้ออำนวยแก่การปกครองคณะสงฆ์ และเชิดชู ผู้ทรงศีลทรงธรรมให้เป็นที่ยปรากฏ รวมถึงพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ การสอน และการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศอีกด้วย

แม้ว่าพระพุทธศาสนาจะมีความผูกพันกับสังคมไทยมายาวนาน แต่เนื่องจากพัฒนาการทางด้านการสื่อสารที่ก้าวหน้าและทันสมัย มีผลทำให้การแพร่กระจายข่าวสาร และความรู้ทุกๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในยุโรปและอเมริกาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และขยายขอบเขตไปทั่วโลก ตลอดจนการแพร่กระจายของระบบทุนนิยมที่ลั่งไหลเข้ามาในประเทศโลกที่สาม ก่อให้เกิดการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและชุมชนเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมขึ้นในหลายๆ ด้าน ทำให้สังคมและวัฒนธรรมเดิมปรับเปลี่ยนรูปแบบ (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ 2547: 64) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพสังคมไทยที่ได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีความเป็นอยู่แบบครอบครัวเดี่ยวเพิ่มขึ้น ขาดการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ต้องทำงานแข่งขันกับเวลา เกิดความต้องการทางวัตถุอย่างรุนแรง ซึ่งมีผลต่อการให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและจิตใจเป็นอย่างมาก ผู้คนในสังคมต่างมุ่งแสวงหาวัตถุ เกิดลัทธิบริโภคนิยม ปัญหาต่างๆ ในสังคมจะเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง มีผลทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เกิดความเครียด วิตกกังวล ไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ผลกระทบจากระบบทุนนิยมซึ่งมีปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจเป็นตัวเร่งทำให้ผู้คนในสังคมมีความต้องการอย่างไม่สิ้นสุดส่งผลในประชากรจากต่างจังหวัดลั่งไหลเข้ามาหางานทำในเมือง จนเกิดปัญหาสังคมแออัด มีการเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้น ชีวิตและสังคมเมืองต่างคนต่างต่อสู้เพื่อให้ได้ผลประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้สถาบันทางสังคม ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัว การศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และสื่อมวลชน ไม่ได้ปฏิบัติภาระหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเข้มแข็ง ไม่มีการจัดระเบียบสังคม ขาดการปลูกฝัง และสร้างรากฐานของคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ ให้กับสมาชิกในสังคมมานาน ก่อให้เกิดสภาพเสื่อมโทรมทางศีลธรรม คุณธรรม และแพร่ขยายไปในสังคม ปัจจุบันเราจึงประสบปัญหา เช่น ปัญหาเด็กเร่ร่อน การศึกษา การว่างงาน สิ่งแวดล้อม นักรายการบันเทิง อาชญากรรม ยาเสพติด โรคนิวเคลียร์ โสเภณีเด็ก ปัญหานี้สาเหตุมาจากตัวบุคคล อันได้แก่ ความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อีกสาเหตุหนึ่งคือความบกพร่องทางสังคม สื่อมวลชนเป็นสถาบันสังคมสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทในการช่วยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคมด้วยการปลูกฝังค่านิยม ความคิดทัศนคติ ความเชื่อ การยกระดับความคาดหวังของประชาชนไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ 2547: 64)

ในปัจจุบันมีประชากรไทยที่นับถือศาสนาพุทธมากกว่าร้อยละ 95 และมีพุทธศาสนิกชนมากเป็นอันดับ 4 ของโลก (รองจากประเทศจีน ญี่ปุ่นและเวียดนาม ตามลำดับ) ศาสนาพุทธ จึงมี

บทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนไทยในทุกโอกาส เช่น งานวันเกิด งานแต่งงาน จนถึงงานฌาปนกิจศพ เป็นต้น (อมร เจริญทักษิณายัน 2548: 1)

จากประวัติของพระพุทธเจ้าท่านทรงให้ความสำคัญ การสื่อสาร ทั้งผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับ ส่วนที่พระองค์ให้ความสำคัญเทียบเท่าพระองค์นั่นคือ ตัวสาร (message) คือหลักธรรมคำสอนที่พระองค์ได้ศึกษาค้นคว้าจากการสื่อสารภายในตัวพระองค์เอง ดังที่พระองค์ได้ส่งข้อความกับพระวัคกลีว่า "ผู้ใดเห็นพระสัทธรรม ผู้นั้นเชื่อว่าเป็นบัณฑิตเห็นเรา (ส่วน) ผู้ใดไม่เห็นพระสัทธรรม ถึงจะเห็นเราก็ชื่อว่าไม่เห็น" และกล่าวที่พระองค์ได้ตรัสก่อนที่จะเสด็จดับขันธปรินิพาน กับพระอานนท์ว่า "ธรรมและวินัยที่เราแสดงแล้วและบัญญัติแล้วแต่เธอทั้งหลาย หลังจากเราล่วงลับไป จะเป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย" (ทักษิณีย์ เจริญวิถีสุข "การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม" 2554)

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย จึงสามารถแบ่งเป็น 5 ยุคได้แก่ (วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ ปี 2 ฉบับที่ 1 น. 62)

1. ยุคการสื่อสาร โดยคำพูดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาใช้วิธีมุขปาฐะ
2. ยุคการสื่อสาร โดยการเขียนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการเขียนผนังถ้ำ จารึกลงใบลาน
3. ยุคการสื่อสาร โดยการพิมพ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการพิมพ์หนังสือพระไตรปิฎก คัมภีร์ตำราทางพระพุทธศาสนา
4. ยุคการสื่อสาร โดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางวิทยุโทรทัศน์
5. ยุคการสื่อสาร โดยโทรคมนาคมและดิจิทัลมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต

เมื่อสถานีวิทยุชุมชนเกิดขึ้น มีหลายวัดต่างก็ใช้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาถือได้ว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยนานกว่า 75 ปี ที่ใช้ในการเผยแผ่ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และให้บริการสาธารณะได้ดี แม้จะมีข้อด้อยในการส่งกระจายเสียงได้ไม่ไกลรับฟังได้เฉพาะกลุ่ม แต่ข้อดีที่มีเครือข่ายมาก ซึ่งปัจจุบันมีไม่น้อยกว่า 4,700 สถานีทั้งที่ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบอุปกรณ์ออกอากาศ และมาตรฐานทางเทคนิคจาก กสทช. แล้ว (ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 10 กรกฎาคม 2557) เครื่องรับยังมีราคาถูกหาซื้อได้ง่าย จึงเห็นได้ว่าพุทธศาสนิกชนมิใช่เข้าวัดฟังธรรมอย่างเดียวแต่ได้เปิดรับสื่อต่างๆ ที่ให้ความรู้ โดยเฉพาะสื่อวิทยุกระจายเสียงที่ใกล้ชิดกับประชาชน สื่อหรือช่องทางในการสื่อสาร คือ ส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร

แต่ปัจจุบันผู้ฟังสามารถฟังผ่านเครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ โดยมีอินเทอร์เน็ตเป็นตัวเชื่อมการสื่อสารผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ และสามารถใช้อุปกรณ์ (Device) ที่แตกต่างกันเชื่อมต่อทำงานได้จากสื่อใหม่ (New Media) ที่สำคัญ วิทยุกระจายเสียงจึงเป็นอีกหนึ่งอุปกรณ์ที่สามารถเข้าร่วมกับเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ ยิ่งขยายการรับฟังได้ครอบคลุมทุกที่ทุกเวลากับผู้รับฟังทุกเพศ ทุกวัยแม้แต่ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกหรือผู้ที่บกพร่องทางสายตาก็สามารถฟังรายการได้จากจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงดังกล่าว จึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงมีความสำคัญยิ่ง เฉกเช่นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่กล่าวถึงต่อจากนี้คือ

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นสถานี ที่ตั้งอยู่ในตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ส่งกระจายเสียงในระบบ F.M. ที่ส่งคลื่นความถี่ 99.75 MHz ออกอากาศทุกวันตั้งแต่เวลา 05.00 -24.00 น. โดยจัดตั้งขึ้นเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และทรงพระเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2549 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมาภิไธยทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ 1) เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมาภิไธยทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) 2) เพื่อส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนา สนองงานของคณะสงฆ์ 3) เพื่อเป็นสถานีวิทยุเพื่อศีลธรรม จริยธรรม และความดีงาม โดยแรกเริ่มก่อตั้งเป็นสถานีวิทยุชุมชนด้วยกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ รัศมีการกระจายเสียงครอบคลุมในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และพื้นที่ในเขตตำบลศาลายา นับเวลาออกอากาศมาเป็น 12 ปี ผู้ฟังจึงเป็นประชาชนในตำบลศาลายา รวมทั้งในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งการดำเนินงานของสถานีนั้นยังไม่มีผลสำรวจผู้ฟังอย่างเป็นทางการ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเปิดรับฟังรายการ ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ และความต้องการของผู้ฟังรายการของสถานีเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวศม. FM 99.75 MHz ผลการศึกษาที่ได้รับจะนำไปพัฒนาการจัดการรายการและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังรายการต่อไป

2. ปัญหาวิจัย

2.1 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz เป็นอย่างไร

2.2 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz อยู่ในระดับใด

2.3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz คืออะไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz

3.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz

3.3 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz

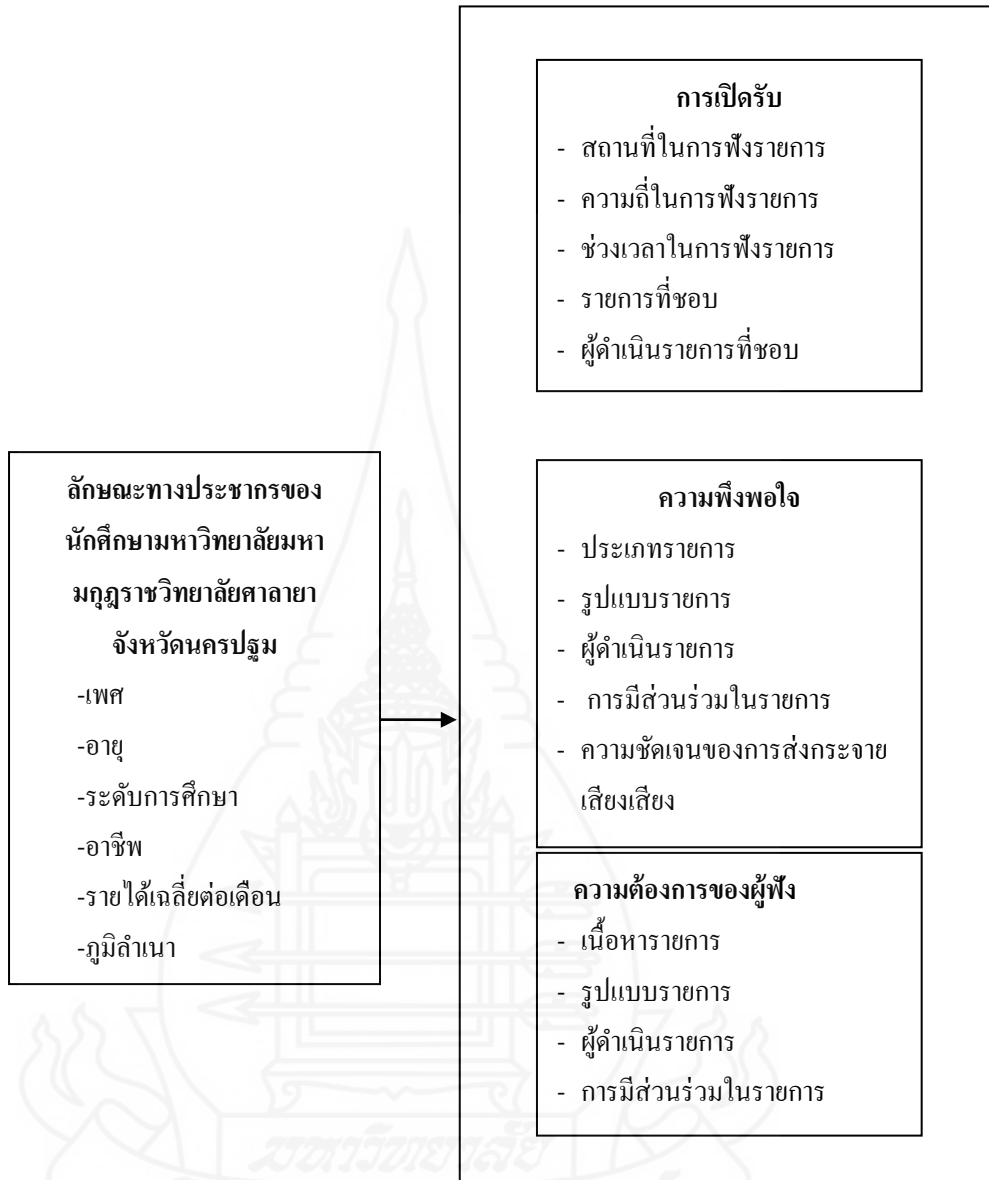
4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ศึกษาการเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสม. FM 99.75 MHz

4.2 ขอบเขตด้านประชากร ศึกษาจากนักศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม

4.3 ขอบเขตด้านเวลา รวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน ถึง 30 มิถุนายน 2561

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

6.1 สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz หมายถึง สถานีวิทยุที่ได้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการประเภทบริการสาธารณะตั้งอยู่เลขที่ 248 หมู่ 1 บ้านสุวรรณ ถนน ศาลา-นครชัยศรี ตำบลศาลา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ส่งกระจายเสียงออกอากาศทุกวันตั้งแต่เวลา 05.00-24.00 น. ด้วยระบบ F.M. 99.75 MHz กำลังส่ง 1000 วัตต์ (1 กิโลวัตต์) รัศมีครอบคลุมพื้นที่ 30 ตารางกิโลเมตรเป็นสถานี เพื่อการศึกษา พระพุทธศาสนา ผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ และความบันเทิงส่วนใหญ่ เป็นรายการธรรมะ

6.2 การเปิดรับ หมายถึง ผู้ฟังรายการที่มีพฤติกรรมกรฟังรายการด้าน สถานีในการ ฟังรายการ ความถี่ในการฟัง ช่วงเวลาในการฟัง รายการที่ชอบฟัง และผู้ดำเนินรายการที่ชอบ ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz

6.3 ความพึงพอใจ หมายถึง ผู้ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz มีความชอบ พอใจในด้านประเภทรายการ รูปแบบ รายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ และความชัดเจนของการส่งกระจายเสียง โดยมีความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

6.4 ความต้องการ หมายถึง ผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz มีความประสงค์ในการฟังรายการ ด้านเนื้อหา รายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ และการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการ

6.5 ผู้ฟัง หมายถึง นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกที่กำลังศึกษา อยู่ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz

6.6 ประเภทรายการ หมายถึง รายการของสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เสนอเนื้อหา ด้าน ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง และด้าน บริการสาธารณะ

6.7 รูปแบบรายการ หมายถึง วิธีการผลิตรายการในรูปแบบ ข่าว บทความ บรรยาย ธรรม สนทนาธรรม ถ่ายทอดนอกสถานที่ เพลง พุทธคุณ

6.8 ผู้ดำเนินรายการ หมายถึง ผู้ประกาศ ผู้สัมภาษณ์ ผู้สนทนา ดีเจของสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz

6.9 การมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้ฟังรายการมีการเสนอความคิดเห็น-ชมรายการ ของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และพันธกิจของสถานี ต่อไป

7.2 ผลการวิจัยที่ได้รับจะนำไปพัฒนาการผลิตรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ให้สอดคล้องกับความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร
6. สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิทยุกระจายเสียง

1.1 ความหมายและความสำคัญของวิทยุกระจายเสียง

คำว่า “วิทยุกระจายเสียง” (Radio) แต่เดิมนั้น จอมพลเรือกรมพระนคร สวรรค์พินิต ทรงเรียกทับศัพท์ว่า “ราดิโอโทรเลข” (Radio Telegraph) ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติ คำว่า “วิทยุ” ขึ้นเพื่อใช้แทนคำว่า “เรดิโอ” (Radio) ในภาษาอังกฤษ หมายถึงการรับส่งข่าวด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ที่สามารถส่งกระจายเสียงพูดเสียงดนตรี หรือเสียงอื่นๆ ออกไปได้ทั่วถึง ยังเครื่องรับคลื่นแม่เหล็กโดยตรงแบบไร้สาย เรียกว่า วิทยุกระจายเสียง (Radio Broadcasting)

วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อมวลชนที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารเป็นจำนวนมากได้กว้างขวางและรวดเร็วในเวลาเดียวกันหรือเวลาใกล้เคียงกันในระยะอันสั้น นอกจากนี้วิทยุยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น เนื่องจากผู้รับสารไม่จำเป็นต้องทักษะพิเศษอะไรมาก่อนก็สามารถรับรู้ได้ เช่น อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ก็สามารถเข้าใจได้ (นภากาศ อัจฉริยะกุล 2545: 29)

1.2 ประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียง

นภากาศ อัจฉริยะกุล (อ้างใน สุมาลี เดชบุญญพบ. 2554) กล่าวถึงประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ ดังนี้

1) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อข่าวสาร เป็นรายการที่มีวัตถุประสงค์แจ้งข่าวสารหรือรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้น รูปแบบรายการเพื่อข่าวสารนิยมทำเป็นรูปแบบการเสนอข่าวด้วยการอ่าน การรายงานข่าว การบรรยายถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์ข่าว

2) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความรู้ เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้แก่ผู้ฟังให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์เสริมสร้างสติปัญญา ให้เกิดความเข้าใจ เกิดความคิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์ นิยมจัดในรูปแบบบทความ บรรยาย สารคดี สัมภาษณ์ สนทนา และถาม-ตอบปัญหา

3) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อความบันเทิง เป็นรายการที่เสนอความบันเทิงไม่เน้นเนื้อหาสาระในรายการมากนัก แต่จะเน้นให้เกิดความสนุกสนานและความบันเทิง นิยมจัดเป็นรายการเพลง รายการละคร รายการปิกนิก และนิตยสารทางอากาศ

4) รายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อสาธารณะ เป็นรายการที่มุ่งให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ในเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเสมอภาค รูปแบบที่นิยมจัดทำคือ การประกาศแจ้งความ การให้ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยจัดทำเป็นสปอตให้ข้อมูลสั้นๆ

การแบ่งประเภทรายการวิทยุกระจายเสียงเปรียบเหมือนกรอบของเนื้อหาในการจัดรายการ ซึ่งการแบ่งไม่ได้มีกฎเกณฑ์ตายตัว นอกจากจะแบ่งตามลักษณะข้างต้นแล้ว ยังสามารถแบ่งประเภทรายการวิทยุได้หลายรูปแบบ เช่น แบ่งตามวัย แบ่งตามสาขาอาชีพ หรือแบ่งตามเนื้อหาได้เช่นกัน ซึ่งสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz แบ่งประเภทรายการตามบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน มีรายการประเภทข่าวสาร เพื่อการศึกษา ความรู้ บันเทิงและรายการเพื่อบริการสาธารณะเป็นกรอบของเนื้อหาหลัก

1.3 การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

โดยทั่วไปแล้วคนทั่วไปมักจะเรียกผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงว่า นักจัดรายการวิทยุกระจายเสียง โดยความเป็นจริงแล้วการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงมีความหมายที่กว้างขวาง ดังนั้นภาภรณ์ อัจฉริยะกุล (2539) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่า หมายถึง การกำหนดรายการวิทยุกระจายเสียงออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การรับฟัง ทั้งกลุ่มเป้าหมายและผู้ฟังทั่วไป โดยมีการวางแผนการจัดรายการไว้ล่วงหน้า สำหรับขอบเขตของการจัดรายการนั้นอาจแตกต่างกันไปตามความพร้อมของแต่ละสถานี

สุมน อยู่สิน (2549) ได้ให้ความหมายของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงว่า หมายถึง การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดวัตถุประสงค์ ประเภท และรูปแบบของรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางกระจายเสียง

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง เปรียบเสมือนกรอบแนวทางให้ผู้ผลิตรายการดำเนินงานตามรูปแบบที่จัดวางไว้ เพื่อให้รายการที่ผลิตออกอากาศมีคุณภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุ นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อผู้ฟัง ทำให้มีโอกาสเลือกรับฟังรายการประเภทต่างๆ ได้ตามความสนใจ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ผู้จัดรายการจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของรายการแต่ละประเภท เนื้อหาสาระ กลุ่มเป้าหมาย และประโยชน์ที่ผู้ฟังจะได้รับ เพราะวิทยุกระจายเสียงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสาร ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็น และความบันเทิง

กล่าวโดยสรุป การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงมีความหมายทั้งอย่างแคบ และอย่างกว้าง ความหมายอย่างแคบหมายถึง การวางแผนรายการ หรือการจัดตารางออกอากาศส่วนความหมายอย่างกว้างหมายถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับรายการ การวางแผนรายการ การกำหนดประเภทและรูปแบบรายการ การกำหนดสัดส่วนของรายการ และการกำหนดตารางการกระจายเสียง หรือสรุปได้ว่าการจัดรายการเป็นทั้งการวางแผนและวางแผนรายการเพื่อให้กระบวนการจัดรายการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ดังนั้นผู้ดำเนินรายการจึงไม่ใช่แค่จัดรายการ

1.3.1 กระบวนการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นอกจากความหมายของการจัดรายการดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจัดรายการยังมีลักษณะเป็นกระบวนการ (process) ซึ่งหมายถึง มีขั้นตอนในการดำเนินการเป็นลำดับ เริ่มจาก (สุมน อยู่สิน 2549 : 1-7 อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์. 2553)

1) ศึกษาสถานการณ์ด้านการดำเนินงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงทั่วไป เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม (SWOT) เพื่อนำมากำหนดนโยบาย และวางแผน ด้านรายการ

2) ศึกษากลยุทธ์การจัดรายการของสถานีคู่แข่งชั้น เพื่อนำมาวางกลยุทธ์ ในการจัดรายการ

3) กำหนดนโยบายด้านรายการของสถานี

4) กำหนดกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายของสถานี

5) ศึกษาลักษณะทางประชากรของกลุ่มเป้าหมาย

6) วางแผนกำหนดแนวคิดของรายการแต่ละรายการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

7) กำหนดตารางเวลาในการออกอากาศรายการต่างๆ

8) มอบหมายแนวคิดเกี่ยวกับรายการให้ผู้ผลิตรายการ นำไปผลิตรายการ ออกอากาศ

9) ประสานงานกับฝ่ายต่างๆ เพื่อให้การจัดและผลิตรายการบรรลุเป้าหมาย

10) ประเมินผลรายการ เพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านรายการ

จะเห็นว่ากระบวนการจัดรายการประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะต้องมีบุคลากรร่วมงานหลายฝ่าย จึงจะทำให้งานจัดรายการประสบความสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไป งานจัดรายการจะเป็นงานของฝ่ายรายการ และบุคลากรหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน คือ ผู้อำนวยการฝ่ายรายการ (program director) และผู้จัดรายการ (programmer) ซึ่งสถานีวิทยุกระจายเสียงขนาดใหญ่อาจมีผู้จัดรายการหลายคนรับผิดชอบการวางแผนรายการแต่ละประเภท ส่วนสถานีวิทยุขนาดเล็กอาจมีผู้จัดรายการเพียงคนเดียวและทำหน้าที่หลายอย่าง

1.3.2 องค์ประกอบสำคัญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง

นภาพกรณ์ อัจฉริยะกุล (อ้างถึงใน ลัดดา แคนบุญจันทร์.2553) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้มีคุณภาพ ดังนี้

1) ต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการนำเสนอรายการ การจะทำรายการใดๆ นั้นต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการนำเสนออะไรในรายการ ต้องการให้ผู้ฟังได้อะไร เช่น ต้องการให้ได้รับทราบข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิง หรือหลายอย่างผสมกัน

2) ต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง โดยทั่วไปมี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มผู้ฟังทั่วไปกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สำหรับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย สามารถจัดแบ่งได้หลายแบบตามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

(1) แบ่งตามอาชีพ อาชีพของคนเรามีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ทั้งในด้านความคิด ความสนใจ และพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น เกษตรกรมักสนใจในเรื่องเกี่ยวกับเกษตรกรรม

(2) แบ่งตามเพศ เพศหญิงย่อมมีความสนใจแตกต่างจากเพศชาย เพราะมีพื้นฐานประสบการณ์ต่างกัน เช่น เพศชายสนใจเรื่องกีฬา ในขณะที่เพศหญิงสนใจเรื่องแฟชั่น

(3) แบ่งตามวัย วัยเด็กอาจสนใจนิทาน วัยรุ่นอาจสนใจฟังเพลงร็อกแรง วัยผู้ใหญ่อาจสนใจฟังเพลงหวานๆ ส่วนวัยชราอาจสนใจฟังธรรมะ หรือรายการทางศาสนา

(4) แบ่งตามถิ่นที่อยู่อาศัย ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งมีวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน นิยมชมชอบไม่เหมือนกัน

3) ต้องคำนึงถึงเนื้อหาสาระ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญๆ รวมทั้งรายละเอียดที่น่าสนใจที่ผู้จัดรายการต้องการให้ผู้ฟังได้รับรู้ เข้าใจ เกิดความรู้หรือความบันเทิงใจ อาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ คือ เนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังทั่วไป และเนื้อหาสาระสำหรับผู้ฟังเฉพาะกลุ่ม

4) ต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอรายการ โดยเสนอรูปแบบของรายการให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย มีความหลากหลายในการนำเสนอ และเวลาต้องไม่รวบรัด หรือยืดเยื้อจนเกินไป ซึ่งมีวิธีการนำเสนอรายการ ดังนี้

(1) ภาษาพูด ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ประโยคสั้นๆ กระชับรัด หลีกเลียงการใช้คำยาก ศัพท์เทคนิค เพราะผู้ฟังอาจไม่เข้าใจ และอาจนำภาษาไปใช้แบบไม่ถูกต้อง

(2) ลีลาการพูด การพูดทางวิทยุกระจายเสียงต้องพูดเหมือนการพูดคุยกัน และคำนึงถึงรูปแบบรายการ เช่น รายการข่าว ต้องพูดอย่างเชื่อมั่น ให้เกิดความน่าเชื่อถือ หรือรายการประเภทบันเทิง ควรใช้ลีลาการพูดที่เป็นกันเอง สนุกสนาน ข้อสำคัญในการพูด คือ น้ำเสียงต้องแสดงความจริงใจ เป็นมิตร ให้เกียรติผู้ฟัง ไม่แสดงการดูถูกผู้ฟัง

(3) คนตรีหรือเพลงประกอบ จะช่วยให้รายการน่าฟังและมีสีสันมากขึ้น เพราะการนำเสนอรายการ บางครั้งอาจมีเนื้อหามาก ควรใช้ดนตรีคั่น เพื่อให้ผู้ฟังได้ผ่อนคลาย

(4) เสียงประกอบ คือ เสียงต่างๆ ที่ไม่ใช่เสียงดนตรี ซึ่งนำมาประกอบในรายการ เพื่อสร้างจินตนาการ และเกิดอารมณ์คล้อยตาม

(5) ความหลากหลายและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งความหลากหลาย คือการนำเอาสิ่งต่างๆ หลายๆ สิ่งมาบรรจุไว้ในรายการ ได้แก่ เนื้อหา ประเด็น เสียงพูด รูปแบบ รายการ คนตรีประกอบ เสียงประกอบ เพื่อทำให้รายการน่าสนใจมากขึ้น และไม่ให้ผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน คือ เนื้อหาที่เป็นแกนร่วมเดียวกัน เช่น รายการ

ผู้หญิง เนื้อหาสาระที่น่าเสนอควรมีความเกี่ยวข้องกับผู้หญิงทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรายการ จะเป็นตัวกำหนดให้ผู้จัดทำรายการมีแบบแผนนั่นเอง

1.4 การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง

การผลิตรายการเป็นงานที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการวางแผนจัดรายการเป็นกระบวนการที่ทำให้มีรายการใดรายการหนึ่งเกิดขึ้น ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ ดังนี้

สุมน อยู่สิน (2549, น. 1-9) ได้ให้ความหมายการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงไว้ว่าเป็นการนำเอาวัตถุดิบ ได้แก่ เนื้อหา เสียงพูด เสียงดนตรี และเสียงประกอบ มาผ่านกระบวนการผลิตรายการ ซึ่งมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการผลิต ขั้นตอนการผลิต และขั้นตอนหลังการผลิต การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง มีลักษณะเดียวกับการผลิตสินค้า แต่ต่างกันที่การผลิตรายการเป็นการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ไม่มีสูตรสำเร็จที่จะต้องใช้ส่วนผสมที่เสมอเหมือนการผลิตสินค้า รายการวิทยุกระจายเสียงประเภทเดียวกันอาจผลิตได้หลายรูปแบบ มีกลยุทธ์แปลกใหม่ หรือลูกเล่นที่จะนำใช้หรือสอดแทรกได้ตลอดเวลา

ทิวาพร แสนเมืองชิน (2543: 3-5) ให้ความหมายของการผลิตรายการวิทยุไว้ว่า คือ การทำให้เรื่องราว หรือเนื้อหาถ่ายทอดเป็นเสียง โดยเลือกใช้องค์ประกอบของเสียงอย่างเหมาะสมกับเนื้อหา รูปแบบ และความยาวของรายการ ซึ่งการผลิตรายการวิทยุเปรียบเหมือนการสร้างบ้าน การจัดการรายการคือการเขียนแปลนบ้าน ส่วนการผลิตรายการคือการก่อสร้างให้เป็นไปตามแปลนที่เขียนไว้ ดังนั้น การผลิตรายการจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการผลิต ประกอบด้วย ผู้ผลิตรายการ ประสานงาน ผู้กำกับรายการ ผู้เขียนบท ช่างเทคนิคหรือผู้ควบคุมเสียง ผู้ดำเนินรายการ และวิทยากรหรือแขกรับเชิญ

สุมน อยู่สิน (อ้างใน ถัดดา แคนบุญจันทร์.2553) กล่าวว่า การผลิตรายการเป็นกระบวนการเกิดขึ้นภายหลังการวางแผนจัดรายการ ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการผลิตรายการเริ่มจาก ผู้ผลิตรายการ (Producer) ได้รับมอบหมายจากผู้จัดรายการให้ผลิตรายการใดรายการหนึ่ง ผู้ผลิตรายการจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ข้อมูลที่จำเป็นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ฟัง รูปแบบและประเภทของรายการ ที่ควรที่จะผลิต ประเด็นเนื้อหา รวมทั้งงบประมาณในการผลิตรายการ ตามปกติผู้ผลิตรายการจะได้ข้อมูลเหล่านี้มาจากผู้จัดรายการ (Programmer)

2) การวางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่ว่าจะดำเนินการผลิตรายการอย่างไร จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ของรายการ จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

3) การเขียนบท เป็นขั้นตอนที่ผู้ผลิตรายการมอบหมายให้ผู้เขียนบทนำแนวคิดและประเด็นเนื้อหาอย่างกว้างๆ ไปสร้างจินตนาการและเรียบเรียงออกมาเป็นคำพูด เสียงเพลง เสียงดนตรี และเสียงประกอบอื่นๆ บทวิทยุจะเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่างๆ ในกลุ่มผลิตรายการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในขั้นแรกของการเขียนบท ผู้เขียนอาจเขียนโครงร่างบทอย่างคร่าว ๆ ก่อน แล้วจึงเขียนบทอย่างสมบูรณ์ภายหลัง หรือจะเขียนบทสมบูรณ์เลยก็ได้ ถ้าหากเป็นรายการที่ไม่ใช่เทปแทรกประกอบรายการ

4) จัดเตรียมวัสดุรายการ จากการศึกษาบทวิทยุหรือ โครงสร้างของบทอย่างคร่าว ๆ จะทำให้ผู้ผลิตรายการสามารถจัดเตรียมวัสดุรายการไว้ล่วงหน้า เช่น จัดเตรียมเทปบันทึกเสียง จัดเตรียมห้องผลิตรายการ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงนอกสถานที่ไว้ให้พร้อมสำหรับที่จะใช้งานได้ทันที

5) ประสานงานการผลิตรายการ เป็นการประสานงานผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในบท เช่น การประสานงานกับผู้กำกับรายการ ผู้แสดง ผู้ดำเนินรายการ ช่างเทคนิค และวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ ผู้ผลิตรายการจะต้องประสานงานกับบุคคลเหล่านี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนการผลิตที่วางไว้

6) ซักซ้อม การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงที่ดีนั้นต้องมีการซักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง การซักซ้อมอาจมีหลายขั้นตอนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบของรายการ ถ้าเป็นรายการที่ผลิตยาก และมีผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก เช่น รายการละคร ก็ต้องซ้อมหลายขั้นตอนและต้องมีความพิถีพิถันมาก ข้อดีของการซ้อมก็คือ ช่วยลดความผิดพลาดทั้งด้านเนื้อหา การพูด และการแสดง เพราะระหว่างการซ้อมผู้ผลิตและผู้กำกับรายการจะต้องแนะนำแก่ผู้ร่วมรายการทุกฝ่าย ทำให้มีโอกาสแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ก่อนมีการบันทึกเสียง

7) บันทึกเสียง เป็นขั้นตอนการบันทึกเสียงในห้องส่งหรือห้องสตูดิโอ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมาอยู่พร้อมกันตามที่กำหนดไว้ในบทวิทยุ เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะเป็นการบันทึกเสียงรายการตั้งแต่ต้นจนจบเพื่อเก็บไว้สำหรับออกอากาศตามผังรายการ รายการที่ผลิตออกมาต้องมีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาและคุณภาพเสียง ดังนั้น ผู้กำกับรายการจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการควบคุมช่างเทคนิคให้ผสมเสียงที่มาจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เสียงพูดจากไมโครโฟน เสียงจากแผ่นเสียงหรือเทปแทรก (insert tape) ให้มีความผสมกลมกลืนกันเป็นอย่างดี รวมทั้งต้องสามารถให้คำแนะนำเรื่องการแสดงบทบาทการออกเสียงอย่างถูกต้องแก่ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และวิทยากร บทบาทของผู้กำกับรายการในขณะที่มีการบันทึกเสียงเรียกว่า “การกำกับรายการ”

8) ตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการ เมื่อการบันทึกเสียงเสร็จแล้ว ขั้นตอนของการผลิตรายการยังไม่สิ้นสุด ผู้ผลิตรายการ และผู้ร่วมในรายการทุกคนจะต้องตรวจสอบคุณภาพของเสียงที่บันทึกว่ามีความชัดเจนถูกต้อง สมจริงหรือไม่ มีขั้นตอนใดบ้างที่ควรจะทำบันทึกใหม่ หรือมีตอนใดที่ควรจะต้องตัดออกโดยวิธีการตัดต่อเทป (tape editing) ขั้นตอนนี้จำเป็นต้องมีขึ้นก่อนที่กลุ่มผลิตรายการจะแยกย้ายกันไป เพื่อจะได้แก้ไขทันเวลาก่อนที่จะนำรายการไปออกอากาศ

การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง นอกจากดำเนินการตาม 8 ขั้นตอนข้างต้นแล้ว ยังมีการประเมินคุณภาพรายการ ซึ่งเป็นการพิจารณาว่ารายการที่ผลิตออกมาแล้ว มีความเหมาะสมที่จะออกอากาศหรือไม่ โดยพิจารณาทั้งด้านการผลิต เนื้อหาสาระ เทคนิคการนำเสนอรายการ การประเมินนี้เป็นงานที่ฝ่ายรายการต้องดำเนินการก่อนที่รายการนั้นจะออกอากาศ ซึ่งทำได้ 2 วิธีการ ได้แก่ วิธีแรก ประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและเทคนิคการผลิต โดยอาจจัดประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงรายการ หรือให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม วิธีที่สอง ประเมินคุณภาพโดยกลุ่มตัวอย่าง วิธีนี้ต้องสุ่มตัวอย่างผู้ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มเป้าหมายรายการ นำตัวอย่างรายการไปให้เปิดฟัง แล้วให้ตอบแบบสอบถามหรือใช้วิธีการสัมภาษณ์ความคิดเห็น (อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบุลย์, 2552:146)

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพรายการ ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และประเมินผลรายการเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ผลิตรายการสามารถพัฒนาปรับปรุงรายการวิทยุของตนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังได้

กล่าวโดยสรุป กระบวนการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนที่มีการวางแผน หรือกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ โดยคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง และดำเนินการไปตามขั้นตอนการผลิต 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน การวางแผนผลิตรายการ การเขียนบทจัดเตรียมวัสดุรายการ ประสานงานการผลิตรายการ ซักซ้อม บันทึกเสียง และตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดรายการที่สมบูรณ์ สามารถออกอากาศได้

1.5 รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง (radio program format) หมายถึงเทคนิค หรือวิธีการในการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ให้มีความหลากหลาย เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก จำเจ และสามารถดึงดูดใจผู้ฟังได้ รูปแบบรายการวิทยุกระจายเสียง สามารถแบ่งเป็นได้หลายรูปแบบ ดังนี้ (ธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ อ้างถึงใน เสาวลักษณ์ หงส์ทอง, 2551: 16-17)

1) รายการพูดคุยกับผู้ฟัง เป็นรายการที่มีผู้พูดเพียงคนเดียว กับผู้ฟังโดยตรง เป็นการพูดที่มีบทจัดเตรียมไว้ล่วงหน้า การพูดต้องเป็นธรรมชาติ ซึ่งรายการประเภทพูดคุยกับผู้ฟัง มีจุดเด่น คือ ให้ความรู้สึกใกล้ชิดและเป็นกันเองกับผู้ฟัง ผู้ฟังมีความรู้สึกคุ้นเคย เกิดความไว้นือเชื่อใจ รวมถึงประหยัดเวลาในการเตรียมการและสามารถยืดหยุ่นเนื้อหาได้ง่าย

2) รายการสัมภาษณ์ เป็นรายการซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาซักถามเรื่องราว ปัญหาข้อข้องใจให้ผู้ฟังได้รับฟัง โดยมีผู้สัมภาษณ์ 1 คนเป็นผู้ถาม ส่วนผู้ตอบคำถามจะมีกี่คนก็ได้ การสัมภาษณ์แบ่งได้ ดังนี้

(1) การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์โดยมีการนัดแนะ วัน เวลา และสถานที่ รวมทั้งเชิญบุคคลมาสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ

(2) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์โดยไม่ได้เตรียมการมาก่อน

(3) การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ เป็นการสัมภาษณ์ที่ทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้สัมภาษณ์จะตกลงกันในประเด็นของการสัมภาษณ์ โดยไม่ถึงกับตั้งเป็นหัวข้อคำถามหรือเตรียมบทถามตอบ

3) รายการสนทนา เป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการสนทนากันของผู้ร่วมรายการ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยมีคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการสนทนาให้เป็นไปตามแนวทางหรือขอบเขตของเรื่องที่กำหนดไว้ โดยผู้ร่วมสนทนาพร้อมซักถามให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สรุปความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

4) รายการอภิปราย เป็นการพูดคุยออกความเห็นในหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และผู้ออกความคิดเห็นนั้นอาจมีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน

5) รายการสารคดี เป็นรายการที่เสนอข้อเท็จจริงเพียงเรื่องเดียว แต่มีความหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอเพื่อไม่ให้ผู้ฟังเบื่อ

6) รายการนิตยสารทางอากาศ เป็นรายการที่มีหลายรส หลายเรื่อง หลายรูปแบบ รวมอยู่ในรายการเดียวกัน

7) รายการข่าว เป็นการรายงานข่าวเหตุการณ์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรู้ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร และวิทยุกระจายเสียงเหมาะสมที่สุดในความรวดเร็วทันเหตุการณ์ถึงแม้ผู้รับจะอยู่ห่างไกล

8) รายการบทความ เป็นรายการที่มีลักษณะพูดคุยตามบทที่เขียนขึ้น มีเนื้อหาสั้น ๆ มีความยาวตั้งแต่ 1-2 นาที ไปถึง 5-10 นาที แต่หากใช้เวลามากกว่านี้ จะทำให้รายการน่าเบื่อได้

9) รายการบรรยายเหตุการณ์ เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและรายงาน ในขณะที่เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นหรือเหตุการณ์นั้นกำลังดำเนินอยู่ แล้วผู้บรรยายถ่ายทอด เล่าให้ฟัง โดยเฉพาะการรายงานในเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นสด ๆ

10) รายการตอบปัญหา เป็นรายการที่เชิญผู้ตอบมาร่วมรายการ โดยตอบปัญหาในห้องส่ง ในลักษณะแข่งขัน หรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟังตอบปัญหาคลับมาทางโทรศัพท์ เป็นการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงในลักษณะสื่อสาร 2 ทาง

11) รายการเพลง เป็นรายการที่ให้ความบันเทิง โดยเฉพาะเพลงที่กำลังได้รับความนิยม เช่น เพลงป๊อป เพลงแจ๊ส เพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่ง เพลงเพื่อชีวิต

12) รายการละครวิทยุ เป็นการเสนอรายการในรูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติ ทั้งนี้อาจแทรกเนื้อหาความรู้และความบันเทิง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ ได้ทั้งความรู้ และความบันเทิง

13) รายการปกิณกะ เป็นรายการที่ผสมผสานหลากหลายรูปแบบ การนำเสนออยู่ในรายการเดียวกัน ส่วนใหญ่เน้นความบันเทิงหรืออาจจะมีเนื้อหาทางความรู้หรือข่าวสารผสมผสานบ้าง

14) รายการสาระละคร เป็นรายการที่ใช้รูปแบบของละครวิทยุผสมกับรูปแบบสารคดีวิทยุ โดยช่วงแรกจะนำเสนอด้วยรูปแบบของละคร มีการผูกเรื่องให้ผู้ฟังตระหนักว่าสิ่งนั้น คือ ปัญหาและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังรู้สึกรู้ว่ามีวิธีแก้ปัญหาหลายวิธี หลังจากนั้นจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ คน มาแก้ไขปัญหา หรืออาจจะทิ้งปัญหาให้ผู้ฟังสรุปคำตอบเองก็ได้ รายการรูปแบบนี้มุ่งให้การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่นำเสนอรายการด้วยการให้ความบันเทิง

อาจกล่าวได้ว่ารายการวิทยุกระจายเสียงมีหลายรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหา รายการ ทำให้ผู้ฟังไม่เบื่อหน่าย สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz มีรูปแบบรายการที่นำเสนอผู้ฟัง ได้แก่ เสียงการถ่ายทอดทำวัตรสวดมนต์ ข่าว บทความธรรมะ พุทธคุณธรรมะ สนทนาธรรมะ เพลงธรรมะ ละครธรรมะ สารคดีธรรมะ สารบันเทิงธรรมะ

1.6 ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

ผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยายเนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ โดยนอกจากจะทำให้ผู้ฟังทราบเรื่องแล้ว ยังต้องให้เรื่องที่น่าสนใจเป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจฟังด้วย ผู้ดำเนินรายการอาจเรียกขาน ได้คือ ผู้ประกาศ ผู้อ่านข่าว ผู้อ่านบทความ-สารคดี ผู้สัมภาษณ์ ผู้ดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินการอภิปรายดีใจ ผู้บรรยายนอกสถานที่ แต่ไม่ใช่พนักงานรายการ

พนิตตา สุขโกศล (2549) อธิบายหน้าที่ของผู้ดำเนินรายการ ดังนี้

1) บรรยายเรื่องราวตามบทกล่าวนำรายการ และเชื่อมโยงเนื้อหาของรายการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2) ร่วมสนทนาหรือทำหน้าที่สัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เพื่อสนทนาหรือสัมภาษณ์เพื่อออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง

3) เป็นพิธีกร หรือผู้ดำเนินรายการทางวิทยุกระจายเสียง

4) งานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมายเป็นพิเศษคุณสมบัติของผู้ดำเนินรายการต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

(1) สามารถ แสดง แจ่ม หรือสื่อความคิดให้ผู้ฟังทราบได้

(2) สามารถถ่ายทอดอารมณ์ถึงผู้ฟังได้

(3) สามารถใช้เสียง ส่งบุคลิกของตนถึงผู้ฟังในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ด้วยความกระตือรือร้น สนใจ และกระปรี้กระเปร่า เป็นกันเองโดยแจ่มชัด

(4) มีความรู้เรื่องการอ่าน การใช้ภาษา และการออกเสียงที่ถูกต้อง

(5) พูดและอ่าน ได้ชัดถ้อย ชัดคำ ด้วยน้ำเสียง และลีลาที่เหมาะสม ตรงตามเวลาที่กำหนดให้พูด หรืออ่าน

(6) สามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกคนได้ เพราะการทำงานด้านนี้จะต้องมีผู้ฟังและผู้ร่วมสัมภาษณ์ในรายการ ทั้งที่เป็นระดับบุคคลสำคัญไปจนถึงระดับปกติ ที่มีความรู้แตกต่างกันและมีวิถีชีวิตที่ต่างกันไป

(7) มีความรู้ความสามารถใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ห้องควบคุมเสียง รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องความถี่และคลื่นวิทยุ ทิศทางและคุณสมบัติการทำงานของไมโครโฟน เพื่อสามารถจัดปรับระดับเสียงในตำแหน่งที่เหมาะสมทั้งยืนและนั่งพูดได้เป็นอย่างดี

สุมน อยุธยา (2535) กล่าวถึงคุณสมบัติด้านการศึกษา และประสบการณ์ของผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียงในฐานะสื่อมวลชนว่ามีความสำคัญมาก เพราะสื่อมวลชนมีหน้าที่ให้ความรู้ หรือให้การศึกษแก่ผู้ฟังทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ผู้ดำเนินรายการจึงควรเป็นผู้มีการศึกษาดี มีความรู้กว้างขวาง เนื่องจากการศึกษาจะทำให้ผู้ดำเนินรายการมีโลกทัศน์กว้าง สามารถมองปัญหาและวิเคราะห์เหตุการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง รวมทั้งทำให้เป็นผู้มีรสนิยมดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

นอกจากนี้ องค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง คือน้ำเสียงของผู้จัดรายการหรือผู้ประกาศ ซึ่ง เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ (2531) กล่าวถึงคุณสมบัติของเสียงที่เหมาะสมกับงานวิทยุไว้ ดังนี้

1) น้ำเสียงชัดเจน เสียงที่เหมาะสมสำหรับงานวิทยุกระจายเสียง ต้องมีความชัดเจน สื่อความหมายตามบทตามข้อความ หรือตามรูปแบบรายการต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เมื่อผู้ฟัง ฟังแล้ว สามารถแยกได้ว่าเป็นเสียงของเพศใด อายุเท่าไร กำลังถ่ายทอดข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก อะไรให้ฟัง

2) อักษรวิธีถูกต้อง ภาษาทุกภาษาย่อมมีเอกลักษณ์และข้อกำหนดในการเขียน การอ่าน เมื่อวิทยุกระจายเสียง เป็นเรื่องของเสียง ความสามารถในการอ่าน การพูดอย่างถูกต้อง ชัดเจนตามอักษรวิธี จึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและสำคัญ โดยรวมถึงการรู้ที่จะเว้นวรรค เว้นช่วง การให้น้ำหนักในคำ ในข้อความที่ถูกต้องตาม ไวยากรณ์ และสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนด้วย

3) ลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง เป็นเรื่องสำคัญของการเสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียง เพราะแม้จะอ่านหรือพูดได้ถูกต้องตามอักษรวิธี แต่ลีลาการนำเสนอไม่ดีก็ทำให้ขาดความน่าฟัง ไปได้ ลีลาการนำเสนอที่น่าฟังคือ การพูดหรืออ่าน ต้องเป็นการพูดคุยหรือเล่าอย่างมีจังหวะ จะโคน การหยุด การต่อตรงตามวรรคตามบท มีการทอดจังหวะ เน้นเสียงหรือลดเสียงเบาตามเนื้อความ

4) ให้อารมณ์ โดยธรรมชาติของมนุษย์ อารมณ์จะมีส่วนสัมพันธ์อย่างลึกซึ้ง กับเสียง ผู้เสนอเสียงทางวิทยุกระจายเสียงต้องระลึกอยู่เสมอว่า เมื่อปฏิบัติหน้าที่อยู่หน้าไมโครโฟน ต้องมีอารมณ์แจ่มใส สุภาพ พร้อมทั้งจะปรับอารมณ์ ความรู้สึกตามบทที่จะต้องเสนอ

5) เสียงสื่อความหมายได้ เสียงที่เสนอในงานวิทยุกระจายเสียง คือเสียง เพื่อการ สื่อข่าวสาร ความรู้ อารมณ์ จินตนาการ ในกรณีที่เป็นกรพูดหรือการแสดงเสียงนั้นต้องแฝง ด้วยความชัดเจน ทั้งในน้ำเสียงและความหมาย

กล่าวโดยสรุป ผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง คือ ผู้ทำหน้าที่พูด อ่าน บรรยาย เนื้อหาสาระของรายการต่อผู้ฟังในรูปแบบรายการต่างๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่น และน่าสนใจ สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของรายการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ร่วมสนทนาหรือทำหน้าที่สัมภาษณ์ บุคคลต่างๆ ได้ มีน้ำเสียงชัดเจน อักษรวิธีถูกต้อง ลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง ให้อารมณ์ตามบทบาท ที่นำเสนอ และสามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

1.7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ

ด้วยเหตุที่ว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เป็นสถานีที่ได้รับใบอนุญาตทดลองประกอบกิจการเพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ ดังจะได้อธิบายต่อไป

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 วิทยุกระจายเสียง เพื่อบริการสาธารณะ มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเดิมนั้น ตามมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติให้คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่ง

วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ และให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น ๆ รวมทั้งการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งเมื่อรัฐธรรมนูญฉบับนี้สิ้นสุดลง และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 โดยยังคงมีบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิทยุกระจายเสียง ตามเนื้อหาในมาตรา 47 ดังนี้

คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่ง ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการดำเนินการตามวรรคสอง ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ การกำกับการประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการเพื่อป้องกันมิให้มีการควบรวมการครองสิทธิข้ามสื่อ หรือการครอบงำระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเอง หรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน

จากเนื้อหาสาระของมาตรา 47 ระบุชัดเจนว่า คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ และต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น (เรวัต มากบุญชร. 2553)

1.7.1 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ ตามมาตรา 10 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์โดยใช้คลื่นความถี่มี 3 ประเภท ดังนี้

1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ แบ่งเป็นสามประเภท

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่หนึ่ง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สอง ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อความมั่นคงของรัฐ หรือความปลอดภัยสาธารณะ

(3) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่สาม ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับ ประชาชนและรัฐสภากับประชาชน การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษา แก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสาร อันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

2) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบ กิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวง หากำไรในทางธุรกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อย่างน้อยแบ่งเป็นสามประเภท

(1) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับชาติ ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่ให้บริการครอบคลุมทุกภาคของประเทศ

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาค ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการ ในกลุ่มจังหวัด

(3) ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับท้องถิ่น ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ที่มีพื้นที่การให้บริการในจังหวัด

สำหรับรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในมาตรา 33 ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ โทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่แต่ละประเภท ต้องจัดผังรายการให้มีสัดส่วนรายการ ดังต่อไปนี้

1) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

2) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

3) ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า

กล่าวโดยสรุปสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ได้ประกอบกิจการกระจายเสียงพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทบริการสาธารณะ ประเภทบริการชุมชน และประเภทธุรกิจ โดยกิจการประเภทบริการสาธารณะ มีการแบ่งวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 มีวัตถุประสงค์ในข้อ (1) เพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน มีรายการออกอากาศที่เป็นข่าวสารบริการสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของรายการทั้งหมด

1.7.2 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

ในพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับการประกอบกิจการกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 มีบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิทยุเพื่อบริการสาธารณะ ตามมาตรา 41 การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

เรวัต มากบุญชร (2553) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวเพื่อประโยชน์สาธารณะระดับชาติอย่างน้อยต้องครอบคลุมองค์ประกอบของเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

1) การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม 2) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม 3) การเกษตรและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ 4) ความมั่นคงของรัฐ 5) การกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน 6) การกระจายข้อมูลข่าวสารของรัฐสภาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐสภากับประชาชน 7) การกระจายข้อมูลข่าวสาร

เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ในการจัดทำแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และการอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าว อย่างน้อยจะต้องมีสถานีวิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด และสถานีวิทยุโทรทัศน์สำหรับการกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

กล่าวโดยสรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียง เพื่อบริการสาธารณะ ประกอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งการดำเนินกิจการวิทยุกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะจะต้องเป็นไปตามบริบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารให้ประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ได้อย่างทั่วถึง ทั้งด้านการศึกษา วัฒนธรรม และความมั่นคงของรัฐ การจัดการรายได้ต่อเมื่อภาครัฐอนุญาตให้มีการโฆษณาหรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับงาน หรือกิจการของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ สมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคล ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ห้ามมิให้โฆษณาสรรพคุณของผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อม หรือแม้แต่ การเสนอ ภาพลักษณ์ขององค์กร บริษัท และกิจการต่าง ๆ ที่เป็นการชวนเชื่อใดๆทั้งสิ้น โดยสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz เป็นสถานีที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงเพื่อบริการสาธารณะ โดยมีวัตถุประสงค์ด้านการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสำคัญ

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข่าวสาร ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกลยิ่งขึ้น โดยมนุษย์จำเป็นต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งข่าวสารจะเป็นปัจจัยสำคัญที่มนุษย์ใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจ ยิ่งมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น (วุฒิชัย จำนวนง.2523: 3 อ้างถึงใน ถัดดา แคนบุญจันทร์. 2553)

มาร์เชล แมคลูฮัน (Marshall McLuhan.1960 อ้างใน วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ, 2554) กล่าวไว้ว่า ตัวสื่อคือสาร (medium is the message) แมคลูฮัน ไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่เขาให้ความสำคัญกับประเภทหรือรูปแบบของสื่อ กล่าวคือ การส่งข้อความใดไม่สำคัญเท่าการส่งข้อความผ่านสื่อชนิดใด แมคลูฮัน เชื่อว่า การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสามารถสร้างผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ได้ นวัตกรรมของสื่อหรือของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (media innovation) สามารถขับเคลื่อนให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดระยะทาง และเวลา แนวคิดของแมคลูฮัน ที่ว่า ตัวสื่อ คือตัวสารที่ต้องการส่งนั่นเอง (The medium is the message) เป็นแนวคิดที่ทำให้แมคลูฮันมีชื่อเสียงมากที่สุด สำหรับแมคลูฮันแล้ว แนวคิดนี้มีความหมาย และคำอธิบายที่หลากหลาย ดังเช่น Mc Luhan and Fiori, 1967 กล่าวไว้ว่า

ประเด็นแรกคือ สื่อ หรือช่องทางในการสื่อสาร คือส่วนที่สำคัญที่สุดของการสื่อสาร เขามีความเชื่อว่า สื่อมีความสำคัญกว่าสาร เขากล่าวว่า สื่อที่เด่นในแต่ละยุคสมัย จะสามารถส่งผล และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของผู้คนมากกว่าสิ่งที่สื่อเหล่านั้นส่งสาร หรือส่งเนื้อหาไป

ประเด็นต่อมา “สื่อ คือกระบวนการ หรือ สื่อ คือทักษะกระบวนการ” (The medium is the message) แมคลูฮัน กล่าวว่า แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนตัวอักษรออกหนึ่งตัว (จาก message เป็น massage) โครงสร้างเดิมของสื่อก็ยังคงสามารถที่จะส่งสารหรือยังคงสามารถที่จะสื่อสารตามที่ผู้ส่งต้องการได้ สื่อสามารถที่จะปรับเปลี่ยน และส่งต่อเนื้อหาที่ต้องการให้เกิดผลต่อจิตสำนึก (Conscious) อันสามารถส่งผลต่อการรับรู้ (perception) ของมนุษย์ในแต่ละระดับของสังคมได้ในที่สุด จากแนวคิดดังกล่าว ได้ส่งผลสู่ประเด็นสำคัญของทฤษฎีฯ ที่เชื่อว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เชื่อว่า สื่อ (media) เป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการที่จะเป็นผู้กำหนดการสื่อสาร และท้ายสุดก็คือการขึ้นาระบบสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นำในระดับของปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการคิด อารมณ์ และการแสดงออกต่างๆ จนกระทั่งการขยายผลการขึ้นำสู่ระดับกลุ่ม ระดับองค์กรต่าง ๆ ในสังคม ดังเช่นจัดระบบกลไกต่างๆ ภายในตนเอง หรือภายในองค์กรตนเองเข้าสู่สังคมแห่งความทันสมัย และเท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ แนวคิดของแมคลูฮัน จะมีหลักวิธีการคิดที่คล้ายกับทฤษฎีแนวคิดของมาร์กซิสต์ (Marxist Theory) ที่กล่าวว่า “เศรษฐกิจ คือตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” ในขณะที่แมคลูฮันกล่าวว่า “เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือตัวกำหนดกลไกทุกอย่างของสังคม” (วิมลพรรณ อภาเวท และคณะ. 2554)

การเปิดรับข่าวสารของประชาชนจากสื่อมวลชนเพื่อตอบสนองความต้องการ 4 ประการ คือ (McComb & Becker, 1979 อ้างถึงใน ยุวรัตน์ดา พานทอง, 2553)

(1) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ (surveillance) โดยการติดตามความเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์สิ่งต่างๆ รอบตัวจากสื่อมวลชน เพื่อจะได้รู้ทันเหตุการณ์ และรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ควรรู้

(2) เพื่อต้องการช่วยตัดสินใจ (decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การเปิดรับข่าวสารทำให้บุคคลสามารถกำหนดความคิดเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวได้

(3) เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่นได้

(4) เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับสาร (selective process) ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ คือ (Klapper, 1960 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสภนะเสถียร, 2533)

(1) การเลือกรับหรือการใช้ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาและเป็นข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของตน

(2) การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะเดียวกัน ก็หลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความเชื่อดั้งเดิม ทั้งนี้ เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและสับสนได้

(3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and selective interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความสารที่ได้รับ ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจ และแรงจูงใจของแต่ละคนในขณะนั้น

(4) การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะเดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

วิลเบอร์ ชเรมม์ (Wilbur Schramm, 1973 อ้างถึงใน นิราวุฒิ สกุลแก้ว.2548) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนมีแนวโน้มที่จะเลือกเปิดรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ

(1) ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

(2) การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารจะแสวงหาข่าวสารที่ต้องการ เพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง

(3) เพื่อการพูดคุยสนทนา (discussion) การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับบุคคลอื่นได้

(4) เพื่อต้องการมีส่วนร่วม (participation) เพื่อรับรู้และมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและรอบ ๆ ตัว

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ผู้รับสารอาจเปิดรับสารโดยผ่านกระบวนการในการเลือกรับสาร (selective process) ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ คือ (Klapper,1960 อ้างถึงใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. 2533)

(1) การเลือกรับหรือการใช้ (selective exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาและเป็นข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของตน

(2) การเลือกให้ความสนใจ (selective attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้นๆ ในขณะเดียวกัน ก็หลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความเชื่อดั้งเดิม ทั้งนี้ เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเขา จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจและสับสนได้

(3) การเลือกรับรู้และตีความหมาย (selective perception and selective interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความสารที่ได้รับ ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจ และแรงจูงใจของแต่ละคนในขณะนั้น

(4) การเลือกจดจำ (selective retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะเดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

3. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ ความพึงพอใจยังเกี่ยวเนื่องกับปัจจัยต่างๆ เพราะแต่ละบุคคลมีความพึงพอใจในสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน และไม่เท่ากัน ดังนั้น ความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความพึงพอใจในสิ่งต่างๆ มีความแตกต่างกันได้ (พิมพ์ผกา สิริพิชัย 2548: 24-26 อ้างใน นภวรรณ วงศ์ทวี 2551)

สจิวัด ออสแลมป์ (Strew Oslamp อ้างใน นภวรรณ วงศ์ทวี 2551) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ใน 3 นัย คือ

- 1) ความพึงพอใจ หมายถึง สถานการณ์ที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้
  - 2) ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
  - 3) ความพึงพอใจ หมายถึง การทำงานได้เป็นไปตามหรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล
- วิมลสิทธิ หริยางกูร กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนเราที่สัมพันธ์กับโลกทัศน์ เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกพอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

ความพึงพอใจจึงเป็นองค์ประกอบทางด้านทัศนคติ เป็นปฏิกิริยาด้านความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งที่มีมากระตุ้น เป็นระดับความพอใจที่เป็นจริงอยู่ขณะนั้น ซึ่งจะบอกรับถึงทิศทางว่าเป็นทัศนคติในทางบวก หรือทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยาต่อสิ่งที่มีมากระตุ้นนั้น

มธุวรรณ พลวัน (2546: 41 อ้างใน วิลาวรรณ ภัทรศิริวงศ์, 2549) สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ แต่ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่ได้รับ ความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึก (Reactionary feeling) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น (Stimulant) ที่แสดงผลออกมา (Yield) ในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้าย (Final Outcome) ของกระบวนการประเมิน (Evaluative Process) โดยบ่งบอกถึงทิศทางของผลการประเมิน (Direction of Evaluative Result) ว่าเป็นไปในลักษณะ ทิศทางบวก (Positive Direction) หรือทิศทางลบ (Negative Direction) หรือไม่มีปฏิกิริยา คือเฉยๆ (Nonreaction) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็ได้อีก

จิตตินันท์ เศษะคุปต์ (2540:19-20) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจ (satisfaction) ว่าระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกของความต้องการของผู้ได้รับรู้หรือพบเห็นผ่านอวัยวะ หู ตา ผลที่ได้อาจไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน ความพึงพอใจจึงแตกต่างกัน ทั้งดีมาก ค่อนข้างน้อย หรือดีถึงที่สุด ความพึงพอใจเป็นการวัดค่าความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อม จะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกพอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

3.1 การวัดความพึงพอใจ

ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ (2558) กล่าวว่า สถานีวิทยุกระจายเสียง จำเป็นต้องมีข้อมูลในการจัดรายการและผลิตรายการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมายของสถานี ข้อมูลมักได้มาจากหลายแหล่ง วิธีการได้มาซึ่งข้อมูลที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และดำเนินการอยู่ คือ การวิจัย การประเมิน และเมื่อรายการวิทยุกระจายเสียงได้ออกอากาศเรียบร้อยแล้ว จะมีการประเมินผลกระจายเสียง ซึ่งในที่นี้จะเรียกรวมกันว่าเป็นการประเมินประสิทธิภาพของรายการตามปกติ การประเมินประสิทธิภาพของรายการ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ได้ฟังรายการดังกล่าวจริง

3.2 ประเด็นที่ควรจะทำกรประเมิน

ประเด็นที่ควรจะทำกรประเมิน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ที่จำเป็น มีดังนี้ (ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ. 2558)

- 1) ความครอบคลุมการออกอากาศ การออกอากาศมีความครอบคลุมกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายหรือไม่ เพียงไร ตรงตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่
- 2) รูปแบบการนำเสนอรายการ มีความน่าสนใจและชวนให้ติดตามหรือไม่ ผู้ฟังรายการมีส่วนร่วมในรายการหรือไม่
- 3) เวลาที่ใช้ในการออกอากาศ และความเหมาะสมของช่วงเวลาการออกอากาศ
- 4) ความชัดเจนของรายการในแง่คุณภาพทางเทคนิค หมายถึง คุณภาพของเสียง แม้ว่าจะได้มีการประเมินมาแล้วในขั้นก่อนออกอากาศก็ตาม เมื่อรายการได้มีการออกอากาศแล้ว ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ดังกล่าวจากกลุ่มผู้ฟังรายการจริง จะเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้จัดรายการ และผู้ผลิตรายการสามารถนำไปใช้ปรับปรุงรายการได้อีกทางหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การศึกษา การเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz จะศึกษาประเด็นความพึงพอใจ ประเภทรายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมรายการของผู้ฟัง และความชัดเจนของการกระจายเสียง โดย ศึกษาระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ประกอบด้วย ระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินประสิทธิภาพของรายการนี้ อาจจะกระทำได้หลายวิธี แล้วแต่ลักษณะของรายการ กลุ่มผู้ฟังและความเหมาะสมในด้านต่างๆ อาทิ ระยะเวลาที่ต้องการทราบผล ทรรศนคติที่ต้องใช้และมีอยู่ ความรู้ความสามารถของผู้ประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้ ได้แก่ การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสอบถามเน้นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลชนิดหนึ่งที่น่านิยมใช้กันมาก เนื่องจากใช้ได้ง่าย สะดวกและใช้รวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ทศนคติหรือความคิดเห็น

4. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ต่างเกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน กล่าวคือมีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่และแบบวงจร ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์ จึงอาจอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นจากความต้องการ (needs) ซึ่งความต้องการของแต่ละคนจะมีที่มาจากต่าง ๆ กัน (ยุบล เบญจรงค์กิจ.2554)

มนุษย์มีความต้องการที่แตกต่างกันหลายด้าน เช่น ผู้ฟังรายการวิทยุ เป็นผู้บริโภคข่าวสารที่มีความต้องการในการรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง เพื่อใช้ในการตัดสินใจ และใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป้าหมายของสถานีวิทยุ คือผลิตรายการวิทยุให้ตรงใจกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด รายการที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือรายการข่าวและเพลง ถือเป็นรายการที่ยังคงเป็นพื้นฐานของสถานีวิทยุในทุกๆ คลื่นความถี่ และถือว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ฟังได้ระดับหนึ่ง ซึ่งความต้องการของผู้ฟัง แยกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้ บุญเกื้อ ควรหาเวช (อ้างถึงใน ธรรมนูญ ใคนุ่นภา. 2552)

1) ความต้องการภายนอก ได้แก่ ความต้องการความรู้ในข่าวสารบ้านเมือง เหตุการณ์ต่างๆ สนใจวิทยาการเพื่อประเทืองสติปัญญา

2) ความต้องการภายใน ได้แก่ ความต้องการทางด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นความต้องการภายในของแต่ละบุคคล รายการที่ตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มนี้ ได้แก่ รายการเพลง มิวสิควิดีโอ บันเทิง ดนตรี ละคร การแสดงตลก เป็นต้น

แคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others. 1973 อ้างถึงใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. 2534) ได้ทำการศึกษาผู้ใช้สื่อในประเทศอิสราเอล โดยได้สำรวจและสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางด้านจิตใจ และสังคมของผู้รับสาร ผลจากการศึกษาได้นำมาจัดเป็นองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

ก. Mode เป็นลักษณะความต้องการ เช่น

- (1) ความต้องการให้เพิ่มมากขึ้น
- (2) ความต้องการให้ลดลง
- (3) ความต้องการให้ได้มา

ข. Connection คือ จุดประสงค์การติดต่อของบุคคลกับสิ่งภายนอก คือ

- (1) การติดต่อเพื่อรับข่าวสาร ข้อมูล
- (2) การติดต่อเพื่อความพอใจและประสบการณ์ทางอารมณ์
- (3) การติดต่อเพื่อความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพ
- (4) การติดต่อเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์

ค. Referent คือ บุคคลหรือสิ่งภายนอกที่มนุษย์โยงการติดต่อไปสู่ ได้แก่

- (1) ตนเอง
- (2) ครอบครัว
- (3) เพื่อนฝูง
- (4) สังคม รัฐบาล
- (5) ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม
- (6) โลก
- (7) สิ่งอื่นๆ ภายนอกที่มีความหมายนัยลบ

นอกจากนี้ แคทซ์ (Katz) และคณะได้วัดระดับความพอใจ (Gratification) ที่ผู้รับสารได้รับจากสื่อประเภทต่างๆ โดยสร้างมาตรวัดความพอใจที่สื่อมวลชนแต่ละประเภท เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ หนังสือพิมพ์ และภาพยนตร์ ให้แก่ผู้รับสาร ตัวอย่างมาตรวัดความพึงพอใจ เช่น โทรทัศน์สามารถช่วยในการสนองความต้องการที่จะรับรู้ข่าวสารความเป็นไปในโลกอย่างไร 1. ช่วยได้มาก 2. ช่วยได้พอสมควร 3. ไม่ค่อยได้ช่วยนัก 4. ไม่ได้ช่วยเลย และยังถามด้วยว่า ถ้าสื่อเหล่านี้ไม่ได้ให้ความพอใจตามที่ต้องการแล้วมีอะไรบ้างที่สนองความต้องการเหล่านี้ได้

โดยแคทซ์ (Katz) และคณะ (Katz and others, 1974) ได้นำข้อความทั้งหมดมาแยกกลุ่มตามความต้องการลักษณะทาง Cognitive Need Affective Need Integrative Need และ Escape Need ซึ่งสามารถอธิบาย ได้ดังนี้

(1) Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ

(2) Affective Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อความพึงพอใจ หรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

(3) Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความ เชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

(4) Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาพ ความเป็นจริงชั่วขณะ

แมกซ์เวลล์ อี.แมคคอมบล์ และ ลี บี. เบคเคอร์ (Mawell E. McCombs and Lee B. Becker, 1979 อ้างถึงใน ดวงพร กำพลประเสริฐ.2551) ได้กล่าวไว้ในเรื่องการใช้สื่อมวลชน เพื่อตอบสนองความต้องการ คือ

(1) ต้องการรู้เหตุการณ์ (Surveillance) โดยการสังเกตการณ์และติดตามความ เคลื่อนไหวต่างๆ จากสื่อมวลชน เพื่อให้รู้ทันต่อเหตุการณ์ ให้ทันสมัย และรู้ว่าอะไรมีความสำคัญ พอที่จะเรียนรู้

(2) ต้องการช่วยตัดสินใจ (Decision) โดยเฉพาะการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ชีวิตประจำวัน การรับสื่อมวลชนทำให้บุคคลสามารถกำหนดความเห็นของตนต่อสภาวะ หรือเหตุการณ์ รอบ ๆ ตัว

(3) ต้องการข้อมูลเพื่อการพูดคุยหรือสนทนา (Discussion) โดยการรับสื่อมวลชนทำให้ บุคคลมีข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการพูดคุยกับผู้อื่น

(4) ต้องการมีส่วนร่วม (Participating) ในเหตุการณ์และความเป็นไปต่างๆ ที่เกิดขึ้น รอบ ๆ ตัว

(5) ต้องการเสริมความคิดเห็น หรือการสนับสนุนการตัดสินใจที่ได้กระทำไปแล้ว (Reinforcement)

(6) ต้องการความบันเทิง (Relaxing and Entertainment) เพื่อความเพลิดเพลิน และผ่อนคลาย อารมณ์

แมคควอล (McQuail,1987) ได้ศึกษาตัวแปรความต้องการที่ผู้รับสารต้องการ จากสื่อมวลชนกับการใช้สื่อมวลชนโดยผู้รับสาร ดังนี้

1) ความต้องการสารสนเทศ

(1) เพื่อทราบถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สภาพปัจจุบันที่อยู่รอบตัว และ สภาพปัจจุบันของสังคม และโลก

- (2) เพื่อแสวงหาข้อแนะนำในทางปฏิบัติหรือความคิดเห็น และในการตัดสินใจ
  - (3) เพื่อสนองต่อความอยากรู้อยากเห็น และสนองต่อความสนใจทั่ว ๆ ไป
  - (4) เพื่อเป็นการเรียนรู้ เป็นการศึกษาด้วยตนเอง
  - (5) เพื่อสร้างความรู้สึที่มั่นคง โดยใช้ความรู้ที่ได้มาจากสื่อมวลชน
- 2) ความต้องการสร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล
- (1) เพื่อหาแรงเสริมแก่ค่านิยมส่วนบุคคล
  - (2) เพื่อหาตัวแบบอย่างทางพฤติกรรม
  - (3) เพื่อแสดงออกร่วมกับค่านิยมของคนอื่นๆ ในสื่อมวลชน
  - (4) เพื่อเข้าใจตนเอง
- 3) ความต้องการการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
- (1) เพื่อเข้าใจในสภาพแวดล้อมของผู้อื่น
  - (2) เพื่อแสดงออกร่วมกับผู้อื่น และเกิดความรู้สึในลักษณะที่เป็นเจ้าของ
  - (3) เพื่อนำไปใช้ในการสนทนา และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
  - (4) เพื่อใช้แทนเพื่อน
  - (5) เพื่อช่วยในการดำเนินบทบาททางสังคม
  - (6) เพื่อสร้างสายสัมพันธ์กับครอบครัว เพื่อนและสังคม
- 4) ความต้องการความบันเทิง
- (1) เพื่อหลีกเลี่ยง หรือหลีกเลี่ยงจากปัญหาต่างๆ
  - (2) เพื่อผ่อนคลาย
  - (3) เพื่อได้วัฒนธรรมที่เป็นของแท้ และได้ความสนุกสนาน
  - (4) เพื่อได้มีอะไรทำเพื่อใช้เวลาให้หมดไป
  - (5) เพื่อปลดปล่อยอารมณ์
  - (6) เพื่อเป็นการกระตุ้นทางเพศ

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นจากความต้องการ ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลนั้นมีที่มาแตกต่างกัน ส่วนความต้องการใช้สื่อมวลชนของมนุษย์มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการสารสนเทศ สร้างควมมีเอกลักษณ์ให้แก่บุคคล ที่ต้องการรวมตัว และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และต้องการความบันเทิง

5. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของบุคคล มีผลต่อการเปิดรับสื่อของบุคคล ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องความรู้ ความเชื่อ และทัศนคติ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารอีกด้วย

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (อ้างถึงใน กำพล ดวงพรประเสริฐ, 2551) กล่าวว่า พฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์เกิดขึ้นตามแรงบังคับจากภายนอกมากระตุ้น เป็นความเชื่อว่า มนุษย์ดำเนินชีวิตตามแบบฉบับที่สังคมได้วางเป็นแม่บทไว้ให้ พฤติกรรมของคนที่มีอายุในวัยเดียวกันจะเป็นเช่นเดียวกัน เนื่องจากสภาพสังคมได้วางแบบอย่างไว้ให้แล้ว สำหรับคนรุ่นนั้นๆ สังคมทำให้ผู้หญิงมีลักษณะนิสัย พฤติกรรมแตกต่างจากผู้ชาย คนที่มีการศึกษามีพฤติกรรมแตกต่างจากคนที่ด้อยการศึกษา กล่าวโดยสรุป คือ แนวคิดด้านประชากรศาสตร์เชื่อว่า คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันไปด้วย ลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนดังนี้ คือ

1) เพศ พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย คือ เพศหญิงใช้เวลาในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มากกว่า สอดคล้องกับปรมะ สตะเวทิน (2546: 112-118) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาท และกิจกรรมของเพศหญิงและเพศชายไว้แตกต่างกัน นอกจากนี้ พีระ จิระ โสภณ (2531: 440-441) กล่าวไว้ว่า งานวิจัยทางนิเทศศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงมักถูกโน้มน้าวได้ง่ายกว่าผู้ชาย และมักเผยแพร่ความคิดเห็นที่ได้รับการจูงใจนั้นให้ผู้อื่นต่อไปด้วย

2) อายุ พบว่าในวัยเด็กจะดูโทรทัศน์และฟังวิทยุมากกว่าสื่ออื่นๆ และจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิง เช่น การ์ตูน เพลง เช่นเดียวกับวัยรุ่นจะใช้สื่อเพื่อความบันเทิงโดยฟังเพลงตามสมัยนิยมมากกว่าดูโทรทัศน์ และจะเปิดรับนิยายสารและภาพยนตร์มากกว่าวัยอื่นๆ ส่วนวัยผู้ใหญ่ การเปิดรับโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ มีมากพอๆกัน เมื่อถึงช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป ปริมาณการอ่านหนังสือพิมพ์จะลดลง และเมื่อถึงช่วงอายุ 55-60 ปี ซึ่งเป็นวัยเกษียณอายุทำงาน ปริมาณการดูโทรทัศน์จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ปรมะ สตะเวทิน (2546 : 113-114) กล่าวว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกัน ในเรื่องความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วคนที่มียุ่มีอายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์ และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่มียุ่มีอายุมาก สาเหตุที่มีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากคนต่างรุ่นต่างวัยกันย่อมมีประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีทัศนคติ ความรู้สึกรู้สีกต่างกัน และพฤติกรรมแตกต่างกัน ลักษณะในการใช้สื่อมวลชน

ก็ต่างกัน คนที่มีอายุมาก มักใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าว มากกว่าเพื่อความบันเทิง ในการฟังวิทยุก็เช่นกัน คนที่มีอายุมากมักจะฟังรายการที่มีเนื้อหาหนักๆ และไม่คอยฟังดนตรีสมัยใหม่

3) การศึกษา ประมะ สตะเวทิน (2546 :113-114) ได้กล่าวว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทักษะคิดและพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูงมักใช้สื่อมวลชนมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ และมักใช้สื่อประเภทสิ่งพิมพ์ ในขณะที่คนมีการศึกษาต่ำ จะใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์ หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าสื่อประเภทอื่น

4) สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ต่างกัน มีทักษะคิด ค่านิยม เป้าหมาย และพฤติกรรมที่ต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูง มักใช้สื่อจำนวนมาก และมักใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสารหรือเรื่องราวที่หนักๆ โดยการอ่าน ดู หรือ ฟัง เรื่องการเมือง ปัญหาสังคม และเศรษฐกิจ เป็นต้น

ลักษณะทางประชากรมีผลต่อพฤติกรรมการเปิดรับสารจากสื่อมวลชนทั้งด้านเพศ อายุ การศึกษา และสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามธรรมชาติของมนุษย์มีการเปิดรับข่าวสารตลอดเวลา เพียงแต่จะเปิดรับสื่อใด อย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้เป็นตัวกำหนด (จัญเจริญ กิตติวัฒน์. 2531: 23-26)

(1) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งมีแนวคิดที่เราแต่ละคนมีความแตกต่างเฉพาะบุคคลอย่างมาก ในด้านโครงสร้างจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทักษะคิด ตลอดจนกระบวนการรับรู้ การเรียนรู้ และการจูงใจ

(2) ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (reference group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม ซึ่งมักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทักษะคิด และพฤติกรรม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

(3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมนอกระบบสื่อสาร เชื่อว่าลักษณะต่างๆ ได้แก่ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้ ทำให้เกิดความคล้ายคลึงกันในการเปิดรับเนื้อหาของการสื่อสาร รวมถึงการตอบสนองต่อเนื้อหาดังกล่าวไม่แตกต่างกันอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันของบุคคล ทำให้เกิดความแตกต่างกันในด้านความรู้ ความเชื่อ ทักษะ และมโนคติพลต่อพฤติกรรมสื่อสาร ซึ่งลักษณะทางประชากรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเปิดรับสาร คือ เพศ อายุ การศึกษา และสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

6. สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

6.1 ประวัติความเป็นมาของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. F.M. 99.75 MHz

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz จัดตั้งขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ฯ (รัชกาลที่ 9) ทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และทรงพระเจริญพระชนม์พรรษา 80 พรรษา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2549 ภายใต้โครงการย้ายมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา โดยในขณะนั้นมี นายสุวิตร จันทร์โสภากำดำรงตำแหน่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา และ นายพล เกษมพิณ คูแกลงก่อสร้างจากการสนับสนุน บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ณ อาคารวรรณิศรศรัทธา เลขที่ 248 บ้านสุวรรณ ถนนศาลายา-นครชัยศรี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ออกอากาศด้วยระบบ เอฟ. เอ็ม สตรีโอ มัลติเพล็กซ์ ความถี่ 99.75 เมกะเฮิร์ตซ์ ด้วยกำลังส่ง 1 กิโลวัตต์ รัศมีออกอากาศครอบคลุมพื้นที่ 30 ตารางกิโลเมตร โดยรอบที่ตั้งของสถานี ทำการส่งกระจายเสียงทุกวัน ตั้งแต่เวลา 05.00-24.00 น. รวม 19 ชั่วโมงต่อวัน ตามสัดส่วนรายการวิทยุที่ผลิต และเผยแพร่ออกอากาศ ดังนี้ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz เป็นสถานีภายใต้ความรับผิดชอบของโครงการย้ายวิทยาลัย ขึ้นกับตรงสำนักงานอธิการบดี ดูแลการบริหารศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ ร่วมกับคณะกรรมการดูแลนโยบายมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ปัจจุบันสถานีได้ขึ้นทะเบียนประเภทชื่อสมาคม/มูลนิธิ/นิติบุคคล ชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน “สถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz” สถานีออกอากาศ 248 ถนน ศาลายา-นครชัยศรี ตำบล ศาลายา อำเภอ พุทธมณฑล จังหวัด นครปฐม การประกอบกิจการประเภทเพื่อบริการสาธารณะ เชื่อมโยงเครื่องข่ายทุกสถานีทั่วประเทศและทั่วโลกโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ [www. Mburadio.mbu.ac.th](http://www.Mburadio.mbu.ac.th) ของมหาวิทยาลัย และถ่ายทอดสัญญาณสดผ่านทางโทรศัพท์ที่ได้อีกด้วย

6.2 พันธกิจของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM

99.75 MHz

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz มีพันธกิจ ดังนี้

- 1) ดำเนินการเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี และทรงเจริญพระชนพรรษา 80 พรรษา
- 2) เป็นสถานีวิทยุเพื่อส่งเสริมการศึกษาทางพระพุทธศาสนา สนองงานของคณะสงฆ์ รักรักษ์
- 3) เป็นสถานีวิทยุรักษาวินัยวัฒนธรรม ขนบทำเนียม ประเพณี ภาษาไทย และความมั่นคงแห่งรัฐ ให้ดำรงอยู่ด้วยดี

4) เป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร รัฐสู่ประชาชน และประชาชน ด้วยกันเอง

5) เป็นสถานีวิทยุเพื่อศีลธรรม จริยธรรม และความดีงาม

6) เป็นสถานีวิทยุเพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น

7) เป็นสถานีวิทยุเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8) เป็นสถานีวิทยุเพื่อการเรียนรู้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ

9) เป็นสถานีวิทยุเพื่อวิถีชีวิตและอาชีพ

10) เป็นสถานีวิทยุเพื่อผู้ไร้สิทธิ์ไร้เสียงในสังคม

11) เป็นสถานีวิทยุเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค

ที่สำคัญคือการประสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย การศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม เพื่อความมั่นคงและเกิดสังคมอุดมปัญญา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตลอดจนสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างมหาวิทยาลัยกับองค์กรและชุมชนทั่วไป

6.3 วิสัยทัศน์

“สร้างความรู้คู่ศีลธรรมเพื่อความเจริญงอกงามของพระพุทธศาสนา”

6.4 โครงสร้างบริหารจัดการ หรือ กรอบอัตรากำลัง ของสถานี

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz มีบุคลากร จำนวน 8 คน ดังนี้

1) นายมณูญ จันทร์แก้ว	ผู้อำนวยการสถานี
2) นายปรีชา หวานหู	กรรมการ
3) นายอำนาจ ศรีบรรเทา	กรรมการ
4) นายเอกลักษณ์ สังข์สุวรรณ	กรรมการ

5) นายภิเชก ด้วงสูงเนิน	กรรมการ
6) นายชูชาติ บุตรเพ็ง	กรรมการ
7) นายสุเมธ สุขสกุลรัตน์	เจ้าหน้าที่รายการ/ธุรการ/เทคนิค
8) นายประวุฒินันท์ ขุนทอง	เจ้าหน้าที่รายการ/ธุรการ/เทคนิค

นอกจากนี้เพื่อความสะดวกและเป็นระบบ การดำเนินระหว่างออกอากาศ สถานีได้ปรับปรุงโครงสร้างคณะผู้บริหารสถานี และผู้อำนวยการ ทั้งด้านเทคโนโลยีของสถานี และแก้ไขผังรายการให้พัฒนาไปกับกลุ่มคนและองค์กรที่ร่วมจัดรายการ ซึ่งปัจจุบันได้แก่ สถาบันแม่ชีโรงเรียนกาญจนาภิเษก และอบต.ศาลายา ร่วมด้วย

6.5 ด้านการผลิตและเผยแพร่รายการ

ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz เป็นสถานีที่เน้นการส่งเสริมพระพุทธศาสนา และการศึกษา ให้แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป การผลิตเผยแพร่รายการวิทยุกระจายเสียงของสถานี จึงมีตามสัดส่วน ดังนี้

6.5.1 รายการประเภทข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.7 ตามวัน/เวลา/รายการ ดังนี้

- 1) รายการ ถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 07.00 - 07.30 น. และ 19.00 - 19.30 น.
- 2) รายการ “คุยข่าวเล่าเรื่อง” ออกอากาศ วันเสาร์ และอาทิตย์ เวลา 18.05-19.00 น.

6.5.2 รายการธรรม คิดเป็นร้อยละ 85 ตามรายการที่มีเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) รายการ “เสียงธรรมจากมูลนิธิวัชรธรรม” ออกอากาศ วันจันทร์ถึงอาทิตย์ เวลา 05.00 - 06.00 น.
- 2) รายการ “ทำวัตรเช้า” ออกอากาศ วันจันทร์ถึงอาทิตย์ เวลา 06.00-07.00 น.
- 3) รายการ “ฟังธรรมจากเจ้าคุณระแบบ ออกอากาศ วันจันทร์ถึงอาทิตย์ เวลา 07.30-08.00 น.
- 4) รายการ “ธรรมสบายใจ” ออกอากาศ วันจันทร์ - อังคาร - พุธ และ วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.05-09.00 น.
- 5) รายการ “ปณิณกะธรรม” ออกอากาศ วันพฤหัสบดี - วันศุกร์ เวลา 08.05-09.00 น.
- 6) รายการ “กระแสรธรรม” ออกอากาศ วันจันทร์- วันพุธ เวลา 09.00-10.00น. และวันศุกร์ –วันเสาร์ เวลา 17.00-18.00 น.
- 7) รายการ “ร.ร. กาญจนาภิเษกไฟธรรม” ออกอากาศ วันอังคาร เวลา 09.00-10.00 น.
- 8) รายการ “ธมมานุสติ” ออกอากาศ วันพฤหัสบดี-วันศุกร์ เวลา 09.00-10.00 น.

- 9) รายการ “บันเทิงกรรมลูกทุ่งไทย” ออกอากาศ วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ เวลา 10.00 - 11.00 น.
- 10) รายการ “พื้นฐานอภิธรรม” ออกอากาศ วันเสาร์- วันอาทิตย์ เวลา 11.00-12.00 น.
- 11) รายการ “สารธรรม” ออกอากาศ วันจันทร์-วันอังคาร เวลา 12.00-13.00 น.
- 12) รายการ “องคาพยพ” ออกอากาศ วันพุธ-วันพฤหัสบดี เวลา 12.00-13.00 น.
- 13) รายการ “ธรรมโอสถ” ออกอากาศ วันศุกร์ เวลา 12.00-13.00 น.
- 14) รายการ “นานาสาระจากพระไตรปิฎก” ออกอากาศ วันเสาร์ เวลา 12.00-13.00 น.
- 15) รายการ “พุทธธรรมนำชีวิต” ออกอากาศ วันอาทิตย์ เวลา 12.00-13.00 และ 13.00.14.00 น.
- 16) รายการ “นานาสาระธรรม ” ออกอากาศ วันจันทร์ เวลา 13.00-14.00 น.
- 17) รายการ “เสียงธรรมจากนักศึกษา ” ออกอากาศ วันอังคาร,วันพุธ และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 น.
- 18) รายการ “วิคิน อินทสระ ” ออกอากาศ วันศุกร์,วันเสาร์ เวลา 13.00-14.00 และ 20.00-21.00 น.
- 19) รายการ “ธรรมคลายทุกข์ ” ออกอากาศวันจันทร์,วันอังคาร,วันพุธ และวันศุกร์, วันเสาร์ -วันอาทิตย์ เวลา 14.00-15.00 และ 22.00-23.00 น.
- 20) รายการ “สนทนาภาษามนุษย์ ” ออกอากาศ วันพฤหัสบดี เวลา 14.00-15.00 น.
- 21) รายการ “ บรรยายธรรม” ออกอากาศ วันอาทิตย์ เวลา 15.00-16.00 และ 20.00-21.00น.
- 22) รายการ” ธรรมะรสในบทเพลง” ออกอากาศ วันพุธ, วันพฤหัสบดี,วันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 น.
- 23) รายการ “แสงธรรมส่องชีวิต “ ออกอากาศ วันจันทร์, วันอังคาร, วันพุธ และวันพฤหัสบดี -วันศุกร์ เวลา 16.00-17.00 และ 19.30-20.00 น.
- 24) รายการ “ เสียงธรรมจากสวนโมกข์ “ ออกอากาศ วันอาทิตย์ เวลา 16.00-17.00 น.
- 25) รายการ “กฎแห่งกรรม/ท. เลี้ยงวิบูลย์” ออกอากาศ วันจันทร์, วันอังคาร, วันพุธ และวัน พฤหัสบดี เวลา 17.00-18.00 และ 20.00-21.00 น.

26) รายการ “สัตว์โลกข่มเป็นไปตามฯ” ออกอากาศ วันจันทร์ และวัน อังคาร เวลา 18.05-19.00น.

27) รายการ “หลวงพ่อบุญญานันทะ” ออกอากาศ ทุกวัน จันทร์ ถึง อาทิตย์ เวลา 21.00-22.00 น.

28) รายการ “ทำวัตรสวดมนต์” ออกอากาศทุกวันจันทร์ ถึง อาทิตย์ เวลา 23.00-24.00 น.

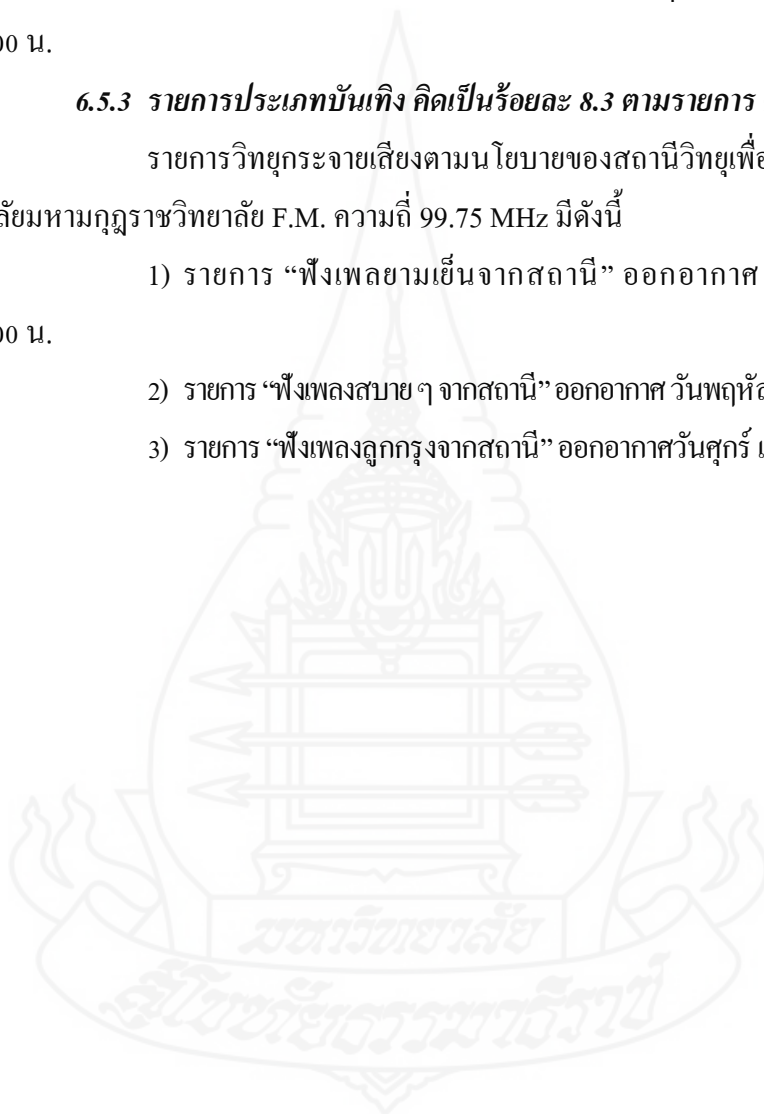
6.5.3 รายการประเภทบันเทิง คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามรายการ ดังนี้

รายการวิทยุกระจายเสียงตามนโยบายของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย F.M. ความถี่ 99.75 MHz มีดังนี้

1) รายการ “ฟังเพลยามเย็นจากสถานี” ออกอากาศ วันเสาร์ เวลา เวลา 15.00-17.00 น.

2) รายการ “ฟังเพลงสบายๆ จากสถานี” ออกอากาศ วันพฤหัสบดี เวลา 18.05 - 19.00 น.

3) รายการ “ฟังเพลงลูกกรุงจากสถานี” ออกอากาศวันศุกร์ เวลา 18.05 - 19.00

ตารางที่ 2.1 ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

วัน/เวลา	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์
05.00-06.00	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม	เสียงธรรมจาก มูลนิธิรักธรรม
06.00-07.00	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า	ทำวัตรเช้า
07.00-07.30	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.	ถ่ายทอดข่าว สวท.
07.30-08.00	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ	ฟังธรรมเจ้าคุณ ระแบบ
08.00-08.05	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ	เคารพธงชาติ
08.05-09.00	ธรรมสบายใจ	ธรรมสบายใจ	ธรรมสบายใจ	ปกิณกะธรรม	ปกิณกะธรรม	ธรรมสบายใจ	ธรรมสบายใจ
09.00-10.00	กระแสรธรรม	รร.กาญจนานิกะ ไฝธรรม	กระแสรธรรม	ชุมนุมานุสิต	ชุมนุมานุสิต	อยู่เย็นเป็นสุข	อยู่เย็นเป็นสุข
10.00-11.00	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย	บันเทิงธรรมลูกทุ่ง ไทย
11.00-12.00	อยู่อย่างไรให้เป็น สุข	อยู่อย่างไรให้เป็น สุข	อยู่อย่างไรให้เป็น สุข	อยู่อย่างไรให้เป็น สุข	อยู่อย่างไรให้เป็น สุข	พื้นฐานอภิธรรม	พื้นฐานอภิธรรม
12.00-13.00	สาระธรรม	สาระธรรม	องคาพยพ	องคาพยพ	ธรรมโอสถ	นานาสาระพระ ไตรปิฎก	พุทธธรรมนำชีวิต
13.00-14.00	นานาสาระกรรม	เสียงธรรมจาก นักศึกษา	เสียงธรรมจาก นักศึกษา	เสียงธรรมจาก นักศึกษา	วิคิน อินทสระ	วิคิน อินทสระ	พุทธธรรมนำชีวิต

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัน/เวลา	วันจันทร์	วันอังคาร	วันพุธ	วันพฤหัสบดี	วันศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์
22.00-23.00	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์	ธรรมคล้ายทุกข์
23.00-24.00	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์	ทำวัตรสวดมนต์
ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี	ปิดสถานี

6.6 การพัฒนาคุณภาพการผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz ได้มีการพัฒนาคุณภาพรายการต่างๆ ตามแผนงาน โครงการของสถานี เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และรับฟังรายการของสถานีเพิ่มขึ้น อีกทั้งสร้างการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการ โดยดำเนินการ ดังนี้

6.6.1 จัดทำแผนพัฒนารายการวิทยุ โดยจัดประชุมและจัดทำแผนร่วมกัน เพื่อปรับเปลี่ยน ให้สอดคล้องในหน่วยงานเพื่อการศึกษา มจร. ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

6.6.2 จัดทำแผนเชื่อมโยงเครือข่าย 3 ประเภท ได้แก่

1) เชื่อมโยงโดยเทคโนโลยีเครื่องค้นไลน์และเครื่องรับ-ขยายสัญญาณ

โทรศัพท์ (HYBRIDTELEPHON)

2) เชื่อมโยงเทคโนโลยี โดยใช้เครื่องรับวิทยุ (TUNER) รับสัญญาณจากแม่ข่าย

3) เชื่อมโยงเทคโนโลยี โดยผ่านทางสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง

6.6.3 จัดสร้างเครื่องข่ายเชื่อมโยงเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยทั่วประเทศและทั่วโลกทางระบบอินเทอร์เน็ตออกอากาศ 24 ชั่วโมง

ได้ที่ www.mbu.ac.th/www.mburadio.mbu.ac.th

1) จัดทำแผนการถ่ายทอดสัญญาณสดผ่านทางโทรศัพท์ 02-4821154, 02-24821155

2) ฝ่ายประชาสัมพันธ์จัดการเผยแพร่ออกอากาศทุกช่องทางอย่างต่อเนื่อง

3) จัดทำป้ายไว้นิต ประชาสัมพันธ์รายการ

4) เชิญพระสงฆ์ และบุคคลแหล่งข่าว เข้าร่วมสนทนาในรายการ หรือสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข่าวโดยตรง เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง เป็นกลาง

5) จัดให้นักศึกษามาฝึกอบรมการจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียง

6) จัดให้มีการสร้างเครือข่ายผู้รับฟังรายการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในรายการ

7) ออกพื้นที่สัญจรร่วมกับหน่วยจังหวัดเคลื่อนที่ หมุนเวียนไปตามอำเภอต่างๆ เป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง โดยนำเอกสาร แผ่นพับ ใบปลิว และทศแบบสำรวจผลการรับฟังรายการต่างๆ ของสถานี เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนาปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

8) ดำเนินการพัฒนาด้านเทคนิค โดยตรวจสอบการเชื่อมโยงสัญญาณให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา

9) ตรวจสอบสัญญาณการส่งกระจายเสียง โดยการออกพื้นที่ตรวจเช็คสัญญาณผ่านเครื่องรับ และสอบถามจากกลุ่มผู้ฟังโดยตรง ถึงความชัดเจนในการรับฟัง และนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขระบบการส่งกระจายเสียง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ถ้ายอง สำเร็จดี และพระครูสิทธิรัตนานวัตร (2551) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการฟังวิทยุพระพุทธรศาสนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชของพระสงฆ์และประชาชนผลการศึกษา พบว่าผู้ฟังส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุที่ฟังมากที่สุดคือ 18-24 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาทต่อปี และส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกิจการหรือพนักงานเอกชนที่รับฟังวิทยุ ความถี่ที่รับฟัง คือ 1-5 วันต่อสัปดาห์ โดยฟัง 3-6 ชั่วโมงต่อวัน เวลาที่นิยมฟังคือ ตั้งแต่ 8.30-21.00 น. และปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจในการรับฟังสถานี 3 อันดับแรก คือ การมีผู้ดำเนินรายการที่เหมาะสม ความชัดเจนของสัญญาณ และมีเรื่องราวบันเทิงที่ทันสมัยและเปิดเพลงใหม่ ๆ รูปแบบของรายการที่ผู้ฟังนิยมและเลือกรับฟัง 3 อันดับแรก คือ รายการที่ผสมผสานสาระและบันเทิงแต่เน้นบันเทิงมากกว่า รายการที่เน้นรายการบันเทิง เพลง และรายการสนทนาการ และผสมผสานสาระ และบันเทิง โดยให้ความสำคัญเท่าๆกัน จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยที่ได้นั้นแสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจัดรายการในปัจจุบันของวิทยุสงฆ์นั้นยังไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการฟังของผู้ฟังมากนัก

พระพรชัย สีสเตโช (2559) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจการเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนในรายการธรรมะ โดยสถานีวิทยุกระจายเสียงบิณฑล จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า

1) ด้านผลที่ได้รับจากการเปิดรับฟังรายการธรรมทางวิทยุของผู้ฟังใน 4 ด้าน พบว่าด้านสาระความรู้ที่ได้รับของผู้ฟังระดับดีมาก เช่น อธิปไตย 4 เป็นต้น ด้านการส่งเสริมความเข้าใจอันดีของผู้ฟังระดับดีมาก เช่น สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น ด้านการส่งเสริมการนำหลักธรรมมาใช้ของผู้ฟังระดับดีมาก เช่น กุศลกรรมบถ 10 เป็นต้น ด้านการประยุกต์ใช้ธรรมเพื่อการพัฒนาชีวิตระดับดีมาก โดยภาพรวมผลของผู้ฟังที่ได้รับในการเปิดฟังรายการธรรมระดับดีมาก เช่น สีล 5 เป็นต้น

2) ด้านความพึงพอใจของผู้ฟังต่อการเผยแพร่ธรรมทางสถานีวิทยุ พบว่าผู้ฟังมีความพึงพอใจรายการธรรม ระดับดีมาก ส่วนความพึงพอใจของผู้ฟังด้านเนื้อหารายการระดับดีมาก เช่น การบรรยายธรรมเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วมในรายการระดับดีมาก

เช่น การโทรศัพท์เข้ามาสอบถามเกี่ยวกับข้อธรรมต่างๆ เป็นต้น โดยภาพรวมผู้ฟังมีความพึงพอใจต่อรายการธรรมะด้านรายการ, การมีส่วนร่วม, การออกอากาศ ระดับดีมาก

3) ด้านความคิดเห็นของผู้ฟังต่อการเผยแพร่ธรรมทางสถานีวิทยุ ผู้ฟังมีความคิดเห็นว่ารายการธรรมะมีความหลากหลายมีสาระน่าติดตาม ได้ความรู้ในหลักธรรมนำมาสอนลูกหลาน การเผยแพร่ธรรมทางสถานีวิทยุ ยังน่าสนใจเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นต่อประชาชนอีกช่องทางหนึ่ง ในด้านการรับฟังสาระธรรม การเผยแพร่ธรรมควรมีจุดเด่นที่จะสื่อธรรมให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดเป็นหลัก เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยหนุ่มสาว กลุ่มวัยผู้ใหญ่ ผู้นำเสนอธรรมจะได้จัดเนื้อหาธรรม และวิธีการเสนอได้อย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังรายการธรรมะทางวิทยุ

4) ด้านเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้ฟังต่อการเผยแพร่ธรรมทางวิทยุ ผู้ฟังมีข้อเสนอแนะว่า การเผยแพร่ธรรมควรมีการเน้นให้มีการพัฒนาเป็นทีมงาน ต้องมีการร่วมกันวางแผนปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมอยู่เสมอ ทั้งในส่วนบุคคล อุปกรณ์ วิธีการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของการเผยแพร่ธรรมให้ดียิ่งขึ้นไป

พระมหาทองศรี เอกวิโส และคณะ (2552) ศึกษาเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการฟังวิทยุชุมชนในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาสถานีวิทยุสามพราน วัดนายโรงและวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการประเมินผลอยู่ในระดับมาก และในด้านความรู้ ความสามารถ ด้านทักษะในการทำงานด้านสื่อมวลชนของผู้จัดรายการธรรมะ และด้านความสามารถในการรับสื่อวิทยุในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พบว่า อยู่ในระดับมากตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สื่อวิทยุชุมชนได้มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ การรับรู้ ต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับด้านการศึกษาคูณภาพของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน โดยภาพรวมพบว่า การประเมินคุณภาพการใช้สื่อวิทยุในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาด้านพุทธศาสนาต่อสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักการแนวคิดข้อปฏิบัติทางพระพุทธศาสนามีบทบาทต่อการเข้าไปช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมให้เกิดสันติสุขได้ นอกจากนั้นยังมีด้านหลักธรรมคำสอนพุทธศาสนา ด้านพุทธศาสนาต่อเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ส่วนด้านพุทธศาสนาต่อการเมือง อยู่ในระดับน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาการเมืองการปกครองในประเทศไทยไม่ประสบความสำเร็จ มีความขัดแย้งกันเกิดขึ้นในสังคม ขาดหลักธรรมาภิบาล แหรือหลักธรรมาธิปไตยเป็นฐานคิด ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการวางแผนเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศแบบบูรณาการเพื่อความยั่งยืน

การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อวิทยุต่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของสถานีวิทยุชุมชนทั้งสามพื้นที่โดยภาพรวม พบว่า การนำเสนอหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกือบทุกด้าน ได้สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพมาก ส่วนสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข ต้องตระหนักู้ในการนำเสนอสื่อจะต้องมีการประยุกต์หลักธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากกว่านี้ รวมทั้งระบบสื่อสารทางเทคโนโลยี ต้องใช้ทุกรูปแบบ ควรมีการสร้างเครือข่ายการเผยแพร่ เพื่อให้เข้ากับสังคมยุคร่วมสมัย นอกจากนี้ควรใช้เวทีสื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับศาสนิกมากยิ่งขึ้น

ณัฐชา อัสวปริดาสกุล (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz ผลการศึกษา พบว่า ผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา ช่วงเวลาที่ฟังเวลา 18.01-21.00 น. สถานที่ที่ฟังคือ ที่บ้าน ชอบฟังรายการซันไนน์เรดิโอ และรายการภูเก็ตวาไรตี้ อยู่ในระดับมาก ผู้ฟังรายการมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz. อยู่ในระดับมาก และข้อเสนอแนะด้านรายการ พบว่า ควรเพิ่มเวลารายการซันไนน์เรดิโอ และรายการภูเก็ตวาไรตี้ เพิ่มรายการเกมส์ ลุ้นรางวัล และควรปรับปรุงสัญญาณออกอากาศให้ชัดเจนขึ้น

ลัดดา แคนบุญจันทร์ (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ เอฟ.เอ็ม. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาในส่วนของกรวิจัย เชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 31-45 ปี มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส. ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท ด้านพฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้โดยฟังบ่อยๆ (5-6วัน/สัปดาห์) ใช้เวลาในการรับฟัง 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2 ชั่วโมง มีการเปิดรับฟังรายการข่าวสารความรู้จากที่บ้าน โดยฟังร่วมกับผู้อื่น และส่วนใหญ่ รับฟังรายการข่าวท้องถิ่นในด้านการใช้ประโยชน์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีการใช้ประโยชน์ในการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ เพราะทำให้เป็นคนรอบรู้ทันสมัยทันเหตุการณ์มากที่สุด รองลงมา คือ นำข่าวสาร สาระความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และได้รับความสุข ความเพลิดเพลินใจ ส่วนความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ในด้านผู้ดำเนินรายการ คือ มีลีลาการนำเสนอที่น่าฟัง เป็นกันเองกับผู้ฟัง ด้านรูปแบบรายการมีการ

นำเสนอรายการแบบเปิดสายโทรศัพท์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ และด้านรายการที่รับฟังคือ รายการข่าวท้องถิ่น

สิริอร แก้วลาย (2552) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18-29 ปี มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา และอาชีพรับจ้างทั่วไป ใกล้เคียงกัน และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน ส่วนพฤติกรรมของการรับฟัง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุชุมชนในช่วงเช้า โดยเปิดรับฟังมากที่สุด 3-4 วันต่อสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าครึ่งใช้เวลาในการรับฟังรายการเฉลี่ย 1-3 ชั่วโมงต่อวัน มีลักษณะในการรับฟังรายการโดยฟังไปด้วยทำกิจกรรมอื่นไปด้วย และส่วนใหญ่จะรับฟังร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนของการใช้ประโยชน์จากการรับฟังรายการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ประโยชน์เพื่อความสะดวกและผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ใช้เป็นศูนย์กลางข่าวสารความบันเทิงของชุมชน ด้านความพึงพอใจจากการรับฟังรายการ กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในด้านผู้ดำเนินรายการมากที่สุด โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด คือ ผู้ดำเนินรายการใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับท้องถิ่น รองลงมาคือ ผู้ดำเนินรายการมีความเป็นกันเอง ซึ่งผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือนแตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบไม่แตกต่างกัน ผู้ฟังรายการที่มีอาชีพแตกต่างกัน จะมีการใช้ประโยชน์จากการเปิดรับฟังรายการแตกต่างกัน และ ผู้ฟังรายการที่มีอายุ อาชีพ แตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจจากการเปิดรับฟังรายการวิทยุชุมชนเขากอบแตกต่างกัน

วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ และ สุธิติ ชัดติยะ (2552) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิควิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 92.5 เมกะเฮิรตซ์ และระบบ เอ.เอ็ม. ความถี่ 891 กิโลเฮิรตซ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ฟังรายการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 46 ปีขึ้นไป เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และมีรายได้ระดับ 7,000 – 10,000 บาท และอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม รับฟังรายการข่าวภาคบังคับ 07.00 น. และ 19.00 น. และฟังนานๆ ครั้ง ส่วนใหญ่ฟังที่บ้าน และขณะขับรถ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมรับฟังอยู่ในระดับต่ำและไม่ขึ้นอยู่กับสถานภาพทางเพศ ส่วนอายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ มีระดับความพึงพอใจ

ต่อเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวม พบว่า ความพึงพอใจของผู้ฟัง ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งด้านรายการและเทคนิค

วลัย จิตรสมุทร (2551) พหุติกรรมกรรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ A.M. ความถี่ 909 KHz พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการในช่วงเช้า สถานที่ที่เปิดรับฟังรายการส่วนใหญ่ฟังที่บ้าน โดยมีลักษณะการเปิดรับฟังรายการประเภทข่าวมากที่สุด และหากจำแนกรายการพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ระบุชอบฟังรายการบันทึกสถานการณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์ A.M. ความถี่ 909 KHz อยู่ในระดับมาก

ปัฐยา เรืองเริงกุลฤทธิ์ (2546) ศึกษาเรื่อง พหุติกรรมกรรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นเพศชายร้อยละ 57.00 และเพศหญิงร้อยละ 43.00 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี กำลังศึกษาหรือจบการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยมีอาชีพเป็นเกษตรกรมากที่สุด และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท มากที่สุดในส่วนของพหุติกรรมกรรับฟังรายการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับฟังรายการน้อยกว่า 3 วันต่อสัปดาห์ และติดตามรับฟังรายการมาไม่ถึง 1 ปี ส่วนใหญ่รู้จักรายการวิทยุชุมชนของคนโคราชเนื่องจากหมอนคลิ่นมาเจอโดยบังเอิญ และมีกลุ่มตัวอย่างที่เคยโทรศัพท์เข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการไม่เกิน 4 ครั้งต่อเดือน และเห็นว่าเนื้อหารายการเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด ในด้านการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการรับฟังรายการ คิดเป็นร้อยละ 84.50 โดยใช้ประโยชน์จากเนื้อหารายการประกอบอาชีพทางการเกษตร การทำมาหากิน มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการมาก ในประเด็นที่ทำให้รอบรู้ขึ้นในเหตุการณ์ทั่วไปและความเคลื่อนไหวของชุมชนมากที่สุด

ณัฐกร ไคนุ่นภา (2552) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฟังส่วนใหญ่มีลักษณะความต้องการรับฟังรายการเฉพาะช่วงเวลาที่เปิดเพลง มากกว่าการฟังรายการตลอดทั้งวัน และผู้ฟังที่เปิดรับรายการเฉพาะช่วงดีเจที่ตนเองชื่นชอบ มีมากกว่าผู้ฟังที่ฟังรายการแบบไม่แน่นอน เพราะฟังสลับไปมากับคลื่นอื่น โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับฟังรายการเพื่อความบันเทิง ผ่อนคลายความตึงเครียดมากกว่าเพื่อติดตามข่าวสารต่าง ๆ และผู้ฟังที่มีวัตถุประสงค์ในการเปิดรับรายการ เพื่อนำไปเป็นประเด็นในการพูดคุยกับผู้อื่นมีมากกว่าผู้ฟังที่เปิดรับรายการเพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นผ่านทางรายการวิทยุ และผู้ฟังส่วนใหญ่ติดตามรับฟังรายการประมาณ 3 - 4 ปี ผู้ที่เปิดรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรตซ์ มีแนวเพลงที่ชื่นชอบต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุทางสถานี

วิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ และผู้ฟังที่เปิดรับฟังสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ ที่มีลักษณะการรับรู้ข่าวสารของสถานีวิทยุแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุทางสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์ ผู้ฟังที่ชื่นชอบการจัดรายการของดีเจแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความต้องการคุณสมบัติผู้ดำเนินรายการวิทยุสถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรต์ซ์

จาริต หอมมาก (2548) ศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการรับฟังข้อมูลข่าวสารและบันเทิงจากสถานีวิทยุกระจายเสียง “เสียงสามยอด” จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา มีความต้องการรับฟังรายการเพลงเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือรายการข่าวข่าวที่กลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังคือ ข่าวท้องถิ่น รองลงมาคือข่าวเศรษฐกิจ และข่าวการเมือง การรับฟังรายการจากทางสถานีวิทยุกระจายเสียง “เสียงสามยอด” จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรับฟังที่บ้าน ในช่วงเวลากลางวัน การนำเสนอรายการต่างๆ ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมคืออยู่แล้ว และต้องการให้นำเสนอข่าวสาร ความรู้ให้มากขึ้น และต้องการให้มีการขยายเวลารายการวิทยุจราจร เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์

พาวีไล พิมพะสาตี (2544) ศึกษาเรื่อง ความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษา โดยส่วนรวมและจำแนกตามเพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา มีความต้องการฟังรายการวิทยุกระจายเสียง ระบบ เอฟ.เอ็ม. โดยรวม 4 ด้าน ในระดับปานกลาง คือด้านภาษาที่ใช้ในรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านประเภทรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านรูปแบบการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านวันและเวลาออกอากาศ และมีความต้องการอีก 3 ด้าน คือ ด้านผู้ดำเนินรายการวิทยุกระจายเสียง ด้านเนื้อหารายการวิทยุกระจายเสียง และด้านสถานีวิทยุที่รับฟังรายการวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับมาก โดยต้องการฟังรายการความรู้ และรายการบันเทิง แบบจัดรายการสด และแบบถามตอบปัญหา รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และเกี่ยวกับการศึกษาต่อ ต้องการฟังรายการบันเทิงเฉพาะเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 09.00 -18.00 น. และรายการข่าวทุกวัน เวลา 19.00 – 20.00 น. รายการสารคดีภาษาไทยและรายการข่าวภาษาไทย ต้องการผู้ดำเนินรายการที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และผ่านการอบรมการเป็นผู้ประกาศและการจัดรายการ และต้องการฟัง เอฟ.เอ็ม. สวท. 93.00 MHz จังหวัดกาฬสินธุ์ และ เอฟ.เอ็ม. ทอ. 98.00 MHz จังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz โดยมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 11,463 คน (รายงานประจำปีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากนักศึกษาที่ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz มีจำนวนไม่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างถูกกำหนดโดยหลักการทาโร ยามาเน (1967) ที่กำหนดหลักการว่า เมื่อขนาดของประชากรและไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนให้ใช้ขนาดประมาณ 200-400 คน

ในการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 300 คน แต่เก็บข้อมูลได้จำนวน 350 คน

1.3 การเลือกตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกแบบ Convenient Sampling ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2561 ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนาเป็นคำถามปลายปิด

2) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ได้แก่ สถานที่ในการฟังรายการ ประเภทรายการที่ชอบ ความถี่ในการฟังรายการ ช่วงเวลาในการฟังรายการ ผู้ดำเนินรายการที่ชอบ เป็นคำถามปลายปิด

3) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ได้แก่ ประเภทรายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมในรายการ ความชัดเจนของการกระจายเสียง เป็นคำถามปลายปิด

4) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ได้แก่ เนื้อหารายการ รูปแบบรายการ ผู้ดำเนินรายการ การมีส่วนร่วมในรายการ เป็นคำถามปลายเปิด

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การตีความ ดังนี้

หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผล ใช้เกณฑ์ในการวัดตามระบบ Likert Scale แบ่งความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ กำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนน	ช่วงคะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	4.51-5.00	พึงพอใจมากที่สุด
4	3.51-4.50	พึงพอใจ
3	2.51-3.50	พึงพอใจปานกลาง
2	1.51-2.50	พึงพอใจน้อย
1	1.00-1.50	พึงพอใจน้อยที่สุด

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยฉัตร ล้อมชวการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ชินนาลอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุพงศ์ สุขโสด ตรวจสอบความตรง

ของเนื้อหาตามประเด็นคำถาม และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงต่อไป

2) การตรวจสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับผู้ฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 ตัวอย่าง โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของ Cronbach (หากค่าที่ได้จากการวิเคราะห์มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามนั้น มีความน่าเชื่อถือ) ผลที่ได้ความเชื่อมั่นในส่วนของการเปิดรับ ความพึงพอใจและความต้องการ ได้ 0.87

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธี Convenient Sampling ด้วยการไปแจกแบบสอบถามที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และรับกลับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว นำมาพรรณามาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาเรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟัง รายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz และ 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 350 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การเปิดรับฟังรายการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
เพศ	ชาย	127	36.30
	หญิง	223	63.70
รวม		350	100

จากตารางที่ 4.1 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้านเพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.70 และรองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.30

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
อายุ	น้อยกว่า 18 ปี	18	5.10
	อายุ 18 - 25 ปี	274	78.30
	อายุ 26 - 30 ปี	26	7.40
	อายุ 31 - 40 ปี	16	4.60
	อายุ 41 - 50 ปี	10	2.90
	อายุ 51 - 60 ปี	5	1.40
	61 ปี ขึ้นไป	1	0.30
รวม		350	100

จากตารางที่ 4.2 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 18 - 25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.30 รองลงมาอายุระหว่าง 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.40 อายุ น้อยกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.10 อายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.60 อายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.90 และน้อยที่สุด มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.30

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
ระดับการศึกษา	กำลังศึกษาปริญญาตรี	305	87.10
	กำลังศึกษาปริญญาโท	34	9.70
	กำลังศึกษาปริญญาเอก	6	1.70
	อื่น ๆ เช่น ปวช มัธยมปลาย	5	1.50
รวม		350	100

จากตารางที่ 4.3 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไประดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.10 รองลงมา กำลังศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.70 กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.70 และน้อยที่สุด กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือมัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
ประเภทตำแหน่ง	นักเรียน/ นักศึกษา	291	83.10
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการพนักงานของรัฐ	11	3.20
	บริษัทเอกชน	14	4.0
	ธุรกิจส่วนตัว	21	6.0
	อาชีพอิสระ/ รับจ้างทั่วไป	13	3.70
รวม		350	100

จากตารางที่ 4.4 ผลวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไป ด้านประเภทตำแหน่งงาน พบว่าส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 83.10 รองลงมา มีธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.0 บริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 4.0 อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 3.70 และน้อยที่สุดพนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการพนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 3.20

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
รายได้	ยังไม่มีรายได้	250	71.40
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	5.10
	5,001 - 10,000 บาท	23	6.60
	10,001- 15,000 บาท	20	5.70
	15,001- 20,000 บาท	12	3.40
	20,001 บาท ขึ้นไป	27	7.70
	รวม	350	100

จากตารางที่ 4.5 ผลวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลทั่วไป ด้านรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 71.40 รองลงมาไม่มีรายได้ 20,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.70 รายได้ 5,001 - 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.60 รายได้ 10,001- 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.70 รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.10 และน้อยที่สุด มีรายได้ 15,001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.40

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
ภูมิลำเนา	เชิงชาย	1	0.30
	เชิงใหม่	1	0.30
	แม่ฮ่องสอน	1	0.30
	กาฬสินธุ์	1	0.30
	ขอนแก่น	4	1.10
	นครราชสีมา	10	2.90
	ชัยภูมิ	6	1.70
	บึงกาฬ	1	0.03
	บุรีรัมย์	3	0.90
	ยโสธร	2	0.60
	ร้อยเอ็ด	5	1.40

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)	
ภูมิภาค	ศรีสะเกษ	1	0.30	
	สกลนคร	12	3.40	
	สุรินทร์	4	1.10	
	หนองคาย	10	2.90	
	หนองบัวลำภู	6	1.70	
	อำนาจเจริญ	1	0.30	
	อุดรธานี	5	1.40	
	อุบลราชธานี	9	2.60	
	กรุงเทพมหานคร	71	20.30	
	นครปฐม	91	25.80	
	นนทบุรี	6	1.70	
	พระนครศรีอยุธยา	1	0.30	
	พิษณุโลก	5	1.40	
	ลพบุรี	1	0.30	
	สมุทรปราการ	1	0.30	
	สมุทรสาคร	5	1.40	
	สระบุรี	1	0.30	
	สุพรรณบุรี	22	6.30	
	อยุธยา	2	0.60	
	อ่างทอง	1	0.30	
	กระบี่	2	0.60	
	นราธิวาส	2	0.60	
	พังงา	4	1.10	
	ปราจีนบุรี	2	0.60	
	กาญจนบุรี	9	2.60	
	ประจวบคีรีขันธ์	1	0.30	
	เพชรบุรี	2	0.60	
	ราชบุรี	5	1.40	
	ตาก	33	9.40	
	350		100	

จากตารางที่ 4.6 ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้านภูมิภานา พบว่า ส่วนใหญ่มีภูมิภานา อยู่ที่จังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 25.80 รองลงมา มีภูมิภานาอยู่ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร คิดเป็น ร้อยละ 20.30 จังหวัดตาก คิดเป็นร้อยละ 9.40 จังหวัดสุพรรณบุรี คิดเป็นร้อยละ 6.30 จังหวัดสกลนคร คิดเป็นร้อยละ 3.40 จังหวัดหนองคาย คิดเป็นร้อยละ 2.90 จังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดอุบลราชธานี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.60 จังหวัดนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 2.90 จังหวัดชัยภูมิ จังหวัด นครราชสีมา และจังหวัด หนองบัวลำภู จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.70 จังหวัดพิษณุโลก จังหวัด ร้อยเอ็ด จังหวัดราชบุรี จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดอุดรธานี จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.60 จังหวัดขอนแก่น จังหวัดพังงา และจังหวัดสุรินทร์ จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.10 จังหวัดบุรีรัมย์ คิดเป็นร้อยละ 0.90 จังหวัดกระบี่ จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดยโสธร และจังหวัดอุษายา มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.60 และน้อยที่สุดมีภูมิภานาอยู่ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลพบุรี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสระบุรี จังหวัด อ่างทอง และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.30

ตอนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเปิดรับฟังรายการทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz แสดงผลการวิเคราะห์โดยการแจกแจงเป็นความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แสดงในตารางที่ 4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของการเปิดรับของผู้ฟังรายการทางสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz

การเปิดรับของผู้ฟังรายการ	จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
1.สถานที่เปิดรับฟังรายการ		
ที่พักอาศัย	124	35.40
ที่ทำงาน	34	9.70
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	143	40.90
สวน ไร่ นา	7	2.0
ขณะเดินทาง	34	9.70
อื่น ๆ เช่น ตามแต่โอกาส	8	2.30
รวม	350	100
2. ความถี่ในการฟังรายการ		
เปิดรับฟังทุกวัน	79	22.70
3-4 วัน ต่อสัปดาห์	83	23.70
1 ครั้ง ต่อสัปดาห์	79	22.70
1-2 วัน ต่อเดือน	109	30.90
รวม	350	100
3. ช่วงเวลาในการฟังรายการ		
ช่วงเช้า	196	56.00
ช่วงบ่าย	79	22.70
ช่วงเย็น	25	7.00
ช่วงค่ำ	50	14.30
รวม	350	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การเปิดรับของผู้ฟังรายการ	จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
4. รายการที่ชื่นชอบ		
ทำวัตรเช้า เวลา 05.00 – 06.00 น.	27	7.7
บรรยายธรรม เวลา 06.00 – 07.00 น.	29	8.30
ถ่ายทอดข่าวจาก สวท. เวลา 07.00 – 07.30 น.	15	4.30
ธรรมะบรรยาย เวลา 07.30 – 08.00 น.	9	2.60
ธรรมะสบายใจ เวลา 08.00 – 09.00 น.	17	4.8
กระแสธรรม เวลา 09.00 – 10.00 น.	5	1.4
บันเทิงธรรม ลูกทุ่งไทย เวลา 10.00 – 11.00 น.	30	8.60
อยู่อย่างไรให้เป็นสุข เวลา 11.00 – 12.00 น.	11	3.10
สารธรรม เวลา 12.00 – 13.00 น.	53	15.20
ศูนย์บริการวิชาการ มมร. เวลา 13.00 – 14.00 น.	39	11.10
บริการการศึกษา เวลา 14.00 – 15.00 น.	30	8.60
ฟังเพลงยามเย็น เวลา 15.00 – 16.00 น.	10	3.00
กฎแห่งกรรม เวลา 16.00 – 17.00 น.	14	3.80
เผยแผ่ธรรมจากฝ่ายเผยแผ่ เวลา 17.00 – 18.00 น.	11	3.20
ถ่ายทอด คสช. และเพลง เวลา 18.05 – 19.00 น.	20	5.30
ถ่ายทอดข่าวจาก สวท. เวลา 19.00 19.30 น.	10	3.00
ธรรมบรรยาย เวลา 19.30 20.00 น.	10	3.00
ข่าวพระราชสำนัก และทำวัตร เวลา 20.00 21.00 น.	10	3.00
รวม	350	100
5. ผู้ดำเนินรายการที่ชื่นชอบ		
คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์	27	7.70
ดร.ปรีชา หวานหู	3	0.90
ดีเจตั้ม ภัทธราวุฒิ สิงหเสนี	3	0.90
ดีเจวูธและดีเจเมธ	3	0.90
ฝ่ายเผยแผ่	11	3.15
พม.บุญล้อม	5	1.40
พม.มนตรี ยโสธรโร	1	0.30

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การเปิดรับของผู้ฟังรายการ	จำนวน (n=350)	ร้อยละ (100)
พระธรรมเมตตาพร	1	0.30
พระพรหมคุณาพร	41	11.60
สถาบันแม่ชี	17	4.80
วามิณี เชื้อวงศ์	3	0.80
สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย	14	4.00
สมเด็จพระญาณสังวรฯ	42	12.00
อาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขต	50	14.30
อาจารย์เอกกฤษณ์ สังข์สุวรรณ	53	15.20
อาจารย์อำนาจ ศรีบรรเทา	11	3.15
อาจารย์แหวนทอง บุญคำ	1	0.30
อาจารย์บุญสนอง เรืองหนู	4	1.10
คณาจารย์คณะมนุษยศาสตร์	10	3.00
มูลนิธิแสงธรรมส่องชีวิต	20	5.70
อาจารย์ประยูร จิมมาอุย	30	8.60
รวม	350	100

จากตารางที่ 4.7 ผลวิเคราะห์การเปิดรับของผู้ฟังรายการทางสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz พบว่า

การเปิดรับฟังรายการ ส่วนใหญ่เปิดรับฟังรายการที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยปทุมธานี คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมา รับฟังรายการในที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 35.40 รับฟังรายการที่ทำงาน และ ขณะเดินทาง คิดเป็นร้อยละ 9.70 รับฟังตามแต่โอกาส คิดเป็นร้อยละ 2.30 และน้อยที่สุด รับฟังรายการในสวน ไร่นา คิดเป็นร้อยละ 2.0

ความถี่ในการฟังรายการ ส่วนใหญ่รับฟังรายการ 1-2 วัน ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 30.90 รองลงมา รับฟัง 3-4 วัน ต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 23.70 และน้อยที่สุด รับฟังทุกวัน และ 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 22.70

ช่วงเวลาในการฟังรายการ ส่วนใหญ่รับฟังในช่วงเช้า คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมา รับฟังในช่วงบ่าย คิดเป็นร้อยละ 22.70 ช่วงค่ำ คิดเป็นร้อยละ 14.30 และน้อยที่สุด รับฟังช่วงเย็น คิดเป็นร้อยละ 7.00

รายการที่ชอบฟัง ส่วนใหญ่ชอบฟัง รายการสาระธรรม เวลา 12.00 – 13.00 น. คิดเป็นร้อยละ 15.20 รองลงมา รับฟังรายการศูนย์บริการวิชาการ มมร. เวลา 13.00 – 14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 11.10 รายการบันเทิงธรรม ลูกทุ่งไทย เวลา 10.00 – 11.00 น. และ รายการบริการการศึกษา เวลา 14.00 – 15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 8.60 รับฟังรายการบรรยายธรรม เวลา 06.00 – 07.00 น. คิดเป็นร้อยละ 8.30 รับฟังรายการทำวัตรเช้า เวลา 05.00 – 06.00 น. คิดเป็นร้อยละ 7.70 รับฟังรายการถ่ายทอด คสช. และเพลง เวลา 18.05 – 19.00 น. คิดเป็นร้อยละ 5.30 รับฟังรายการธรรมะสบายใจ เวลา 08.00 – 09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 4.80 รับฟังรายการถ่ายทอดข่าวจาก สวท. เวลา 07.00 – 07.30 น. คิดเป็นร้อยละ 4.30 รับฟังรายการกฎแห่งกรรม เวลา 16.00 – 17.00 น. คิดเป็นร้อยละ 3.80 รับฟังรายการเผยแผ่ธรรมจากฝ่ายเผยแผ่ เวลา 17.00 – 18.00 น. และอยู่อย่างไรให้เป็นสุข เวลา 11.00 – 12.00 น. จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.15 รับฟังรายการฟังเพลงยามเย็น เวลา 15.00 – 16.00 น. ถ่ายทอดข่าวจาก สวท. เวลา 19.00 - 19.30 น. ธรรมบรรยาย เวลา 19.30 - 20.00 น. และข่าวพระราชสำนัก และทำวัตร เวลา 20.00 - 21.00 น. จำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.00 รับฟังรายการธรรมะบรรยาย เวลา 07.30 – 08.00 น. คิดเป็นร้อยละ 2.60 และน้อยที่สุด รับฟังรายการกระแสธรรม 09.00 – 10.00 น. คิดเป็นร้อยละ 1.40

ผู้ดำเนินรายการที่ชอบส่วนใหญ่รับฟัง อาจารย์เอกลักษณ์ สังข์สุวรรณ คิดเป็นร้อยละ 15.20 รองลงมา อาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ คิดเป็นร้อยละ 14.30 และ สมเด็จพระญาณสังวรฯ คิดเป็นร้อยละ 12.00 พระพรหมคุณาพร คิดเป็นร้อยละ 11.60 คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 7.70 สถาบันแม่ชี คิดเป็นร้อยละ 4.80 สถาบันวิทยุแห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 4.00 ฝ่ายเผยแผ่ คิดเป็นร้อยละ 3.15 พม. บุญล้อม คิดเป็นร้อยละ 1.40 ดร. ปรีชา หวานหู คิดเป็นร้อยละ 0.90 ดีเจตั้ม ภัทรารุณี สิงหเสนี คิดเป็นร้อยละ 0.90 ดีเจจูนและดีเจเมธ คิดเป็นร้อยละ 0.90 วาณิณี เชื้อวงศ์ คิดเป็นร้อยละ 0.90

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz แสดงผลดังตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ด้านประเภทรายการ

ประเภทรายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ข่าวสาร	127 (36.10)	129 (37.00)	74 (21.20)	20 (5.70)	-	4.03	0.89	มาก
2. ความรู้	103 (29.20)	160 (45.80)	74 (21.20)	13 (3.70)	-	4.01	0.80	มาก
3.บันเทิง	71 (20.10)	153 (43.80)	24 (6.90)	1 (0.30)	-	3.77	0.85	มาก
4. บริการสาธารณะ	69 (19.50)	133 (38.10)	122 (35.00)	22 (6.30)	4 (1.10)	3.68	0.89	มาก
						3.87	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อรายการ ด้านประเภทรายการ พบว่า

ระดับความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ด้านประเภทรายการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ รายการข่าวสาร ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาได้แก่ รายการความรู้ ($\bar{X} = 4.01$) รายการบันเทิง ($\bar{X} = 3.77$) และรายการบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ

ด้านรูปแบบรายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ข่าว	91 (25.80)	150 (43.00)	94 (26.90)	14 (4.00)	1 (0.30)	3.92	0.84	มาก
2. บรรยาย	82 (23.20)	149 (42.70)	101 (28.90)	18 (5.20)	-	3.84	0.83	มาก
3. สนทนา	64 (18.10)	147 (42.10)	115 (33.00)	23 (6.60)	1 (0.30)	3.71	0.84	มาก
4. เพลง	80 (22.90)	139 (39.80)	97 (27.80)	29 (8.30)	4 (1.10)	3.75	0.94	มาก
5. ละคร	73 (20.60)	111 (31.80)	102 (29.20)	43 (12.30)	21 (6.00)	3.49	1.12	มาก
6. พุคคฺย	66 (18.60)	138 (39.50)	115 (33.00)	26 (7.40)	5 (1.40)	3.66	0.91	มาก
7. ถ่ายทอดนอกสถานที่	71 (20.10)	118 (33.80)	116 (33.20)	36 (10.30)	9 (2.60)	3.58	1.00	มาก
			รวม			3.70	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.9 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อรายการ ด้านรูปแบบรายการ พบว่า

ระดับความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม. FM 99.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ รูปแบบรายการข่าว ($\bar{X} = 3.92$) รูปแบบรายการบรรยาย ($\bar{X} = 3.84$) รูปแบบรายการเพลง ($\bar{X} = 3.75$) รูปแบบรายการสนทนา ($\bar{X} = 3.71$) รูปแบบรายการพุดคฺย ($\bar{X} = 3.66$) รูปแบบรายการถ่ายทอดนอกสถานที่ ($\bar{X} = 3.58$) และมีความพึงพอใจระดับปานกลางในรูปแบบรายการละคร ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ

ด้านผู้ดำเนินรายการ	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ดำเนินรายการได้น่าฟัง	93 (26.40)	156 (44.70)	90 (25.80)	9 (2.60)	2 (6.00)	3.94	0.82	มาก
2. ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	104 (29.50)	154 (44.10)	78 (22.30)	13 (3.70)	1 (0.30)	3.99	0.83	มาก
3. มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ	95 (26.90)	145 (41.50)	94 (26.90)	14 (4.00)	2 (0.60)	3.90	0.86	มาก
4. เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ	83 (23.50)	133 (38.10)	107 (30.70)	18 (5.20)	9 (2.60)	3.75	0.95	มาก
						3.89	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจต่อรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ พบว่า

ระดับความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า กลุ่มผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย ($\bar{X}=3.99$) รองลงมาการดำเนินรายการได้น่าฟัง ($\bar{X}=3.94$) การมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ ($\bar{X}=3.90$) และการเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ ($\bar{X}=3.75$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ฟัง
รายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การถามตอบในรายการ เสนอแนะ หรือติชมรายการ	74 (20.90)	131 (37.50)	116 (33.20)	20 (5.70)	9 (2.60)	3.68	0.95	มาก
	รวม					3.68	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความ
พึงพอใจของผู้ฟังรายการ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟัง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก
ในด้านการถามตอบในรายการ การเสนอแนะ หรือติชมรายการ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$)

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ฟัง
รายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz
ด้านความชัดเจนของเสียง

ด้านความชัดเจนของเสียง	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. ความชัดเจนของเสียง	81 (22.90)	156 (44.70)	90 (25.80)	21 (6.00)	2 (0.60)	3.83	0.86	มาก
	รวม					3.83	0.86	มาก

จากตารางที่ 4.12 แสดงค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความพึงพอใจต่อรายการ ด้านความชัดเจนของเสียง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก
($\bar{X} = 3.83$)

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz

ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz ด้านเนื้อหารายการ ด้านรูปแบบรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ ด้านการมีส่วนร่วม และ ด้านอื่นๆ ของผู้ฟังในรายการ โดยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นจำนวน และค่าร้อยละ ในรูปแบบของตาราง พร้อมคำอธิบาย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz ด้านเนื้อหาของรายการ

ความต้องการของผู้ฟังรายการ ด้านเนื้อหาของรายการ	จำนวน (n =350)	ร้อยละ (100)
1. ต้องการเนื้อหาความรู้ในธรรมะ และพระธรรมวินัยที่หลากหลาย	56	16.00
2. ต้องการให้สอดแทรกธรรมะในการศึกษาเรียนรู้	58	16.60
3. ต้องการให้เห็นข่าวสารการเคลื่อนไหวภายในชุมชน	28	8.00
4. ต้องการให้เสนอความรู้ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ	37	10.60
5. ต้องการเปิดเพลงสลับกับความรู้ทั่วไป	36	10.30
6. ต้องการถ่ายทอดสาระธรรมแบบสนุกๆ เพื่อดึงให้เด็กรุ่นใหม่หันมาฟังมากขึ้น	40	11.40
7. ต้องการเนื้อหาความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	25	7.10
8. ต้องการให้เนื้อหา/รายการมุ่งเน้นเรื่องกฎแห่งกรรมให้มาก	22	6.30
9. ต้องการเนื้อหา ข่าวสาร มีความทันสมัย	24	6.90
10. ต้องการให้เห็นคติธรรมสอนใจ สอดแทรกในบทเพลง	24	6.90
รวม	350	100

จากตารางที่ 4.13 สรุปผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz ด้านเนื้อหาของรายการ จำนวน 350 ราย สามารถสรุปผล และเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ต้องการให้สอดแทรกธรรมะในการศึกษาเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 16.60
- 2) เกิดความรู้ในธรรมะ และพระธรรมวินัยที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 16.00
- 3) ถ่ายทอดสาระธรรมแบบสนุก ๆ เพื่อดึงใจเด็กรุ่นใหม่หันมากฟังมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.40
- 4) เกิดความรู้ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ข่าวสารความรู้ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.60
- 5) เปิดเพลงสลับกับความรู้ทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 10.30
- 6) เน้นข่าวสารการเคลื่อนไหวภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 8.00
- 7) เนื้อหาความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ คิดเป็นร้อยละ 7.10
- 8) เนื้อหา ข่าวสาร มีความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 24.00
- 9) เน้นคติธรรมสอนใจ สอดแทรกในบทเพลง คิดเป็นร้อยละ 24.00
- 10) มุ่งเน้นเรื่องกฎแห่งกรรมให้มาก คิดเป็นร้อยละ 6.3

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ด้านรูปแบบรายการ

ความต้องการของผู้ฟังรายการ ด้านรูปแบบรายการ	จำนวน/คน (n=350)	ร้อยละ (100)
1. ต้องการให้มีการบรรยาย และสนทนาธรรมในทุก ๆ ด้าน	90	25.71
2. ต้องการให้เนื้อหาเน้นด้านการศึกษา	80	22.86
3. ต้องการให้เน้นการสัมภาษณ์ การบอกเล่า และการอธิบาย	47	13.43
4. ต้องการให้มีการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ	11	3.14
5. ต้องการให้มีบทสวดมนต์ที่หลากหลาย	15	4.29
6. ต้องการให้เนื้อหาได้ทั้งความรู้ และความบันเทิงมากขึ้น	29	8.29
7. ต้องการให้จัดเสวนา ธรรมะแบบเฮฮา	12	3.43
8. ต้องการฟังเข้าใจได้ง่าย	30	8.57
9. ต้องการให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการที่หลากหลายทุกสัปดาห์	11	3.14
10. ต้องการให้มีผู้จัดสวดในรายการ	12	3.43
11. ต้องการให้เพิ่มประวัติของนักร้องในรายการเพลง	13	3.71
รวม	350	100

จากตารางที่ 4.14 สรุปผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz ด้านรูปแบบของรายการ จำนวน 350 ราย สามารถสรุปผล และเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ต้องการให้มีการบรรยาย และสนทนาธรรมในทุก ๆ ด้าน จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71
- 2) ต้องการให้เนื้อหาเน้นด้านการศึกษา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86
- 3) ต้องการให้เน้นการสัมภาษณ์ การบอกเล่า และการอธิบาย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.43
- 4) ต้องการฟังเข้าใจได้ง่าย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 3.14
- 5) ต้องการให้เนื้อหาได้ทั้งความรู้ และความบันเทิงมากขึ้น จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 4.29
- 6) ต้องการให้มีมีบทสวดมนต์ที่หลากหลาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 8.29
- 7) ต้องการให้เพิ่มประวัติของนักร้องในรายการเพลง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43
- 8) ต้องการให้จัดเสวนา ธรรมะแบบเสหา จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.57
- 9) ต้องการให้มีผู้จัดสคในรายการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.14
- 10) ต้องการให้มีการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.43
- 11) ต้องการให้ปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการที่หลากหลายทุกสัปดาห์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.71

ตารางที่ 4.15 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ

ความต้องการของผู้ฟังรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ	จำนวน (n =350)	ร้อยละ (100)
1. ต้องการให้มีความรอบรู้ด้านการศึกษา ธรรมะ และด้านสังคมเป็นอย่างดี	100	28.57
2. ต้องการให้มีน้ำเสียงไพเราะ	104	29.71
3. ต้องการให้พูดได้ชัดเจน	105	30.00
4. ต้องการให้คนรุ่นใหม่เป็นผู้จัดเพื่อดึงดูดผู้ฟังกลุ่มวัยรุ่น	17	4.86
5. ต้องการให้ส่งเสริม ให้ผู้ฟังคำนึงถึงความสำคัญของการสวดมนต์	14	4.00
6. ต้องการให้มีไหวพริบ มีปฏิภาณที่ดี	10	2.86
รวม	350	100

จากตารางที่ 4.15 สรุปผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz ด้านผู้ดำเนินรายการ จำนวน 350 ราย สามารถสรุปผล และเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ต้องการให้พูดได้ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 30.00
- 2) ต้องการให้มีน้ำเสียงไพเราะ คิดเป็นร้อยละ 29.71
- 3) ต้องการให้มีความรอบรู้ด้านการศึกษา ชรรถนะ และด้านสังคมเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 28.57
- 4) ต้องการให้คนรุ่นใหม่เป็นผู้จัดเพื่อดึงดูดผู้ฟังกลุ่มวัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 4.86
- 5) ต้องการให้ส่งเสริม ให้ผู้ฟังคำนึงถึงความสำคัญของการสวดมนต์ คิดเป็นร้อยละ 4.00
- 6) ต้องการให้มีไหวพริบ มีปฏิภาณที่ดี คิดเป็นร้อยละ 2.86

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ

ความต้องการของผู้ฟังรายการ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ	จำนวน (n =350)	ร้อยละ (100)
1. ต้องการให้ผู้ฟัง สามารถโทรศัพท์เข้าแนะนำข้อคิดต่างๆไปขอเพลงได้	130	37.14
2. ต้องการให้ผู้ฟัง สามารถโทรศัพท์เข้าไปแนะนำรายการได้	110	31.43
3. ต้องการให้จัดกิจกรรม การเล่นเกม ตอบคำถามเกี่ยวกับชรรถนะ	110	31.43
รวม	350	100

จากตารางที่ 4.16 สรุปผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ จำนวน 350 ราย สามารถสรุปผล และเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ต้องการให้ผู้ฟัง สามารถโทรศัพท์เข้าไปแนะนำข้อคิดเห็นต่างๆในรายการได้ คิดเป็นร้อยละ 37.43
- 2) ต้องการให้เพิ่มการจัดกิจกรรม การเล่นเกม ตอบคำถามเกี่ยวกับชรรถนะ คิดเป็นร้อยละ 37.43
- 3) ต้องการให้ผู้ฟัง สามารถโทรศัพท์เข้าไปขอเพลงได้ คิดเป็นร้อยละ 37.14

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน และค่าร้อยละ ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz ด้านอื่น ๆ

ความต้องการของผู้ฟังรายการด้านอื่น ๆ	จำนวน (n =60)	ร้อยละ (100)
1. ต้องการให้มีแอลพลีเคชั่นของสถานีโดยเฉพาะ เพื่อง่ายต่อการเข้าถึง	50	27.78
2. ต้องการให้เปิดรายการย้อนหลังผ่านสื่อ โซเชียล Facebook ได้	70	38.89
3. ต้องการให้ฟังผ่านเสียงตามสายภายในรั้วมหามกุฏราชวิทยาลัย	60	33.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.17 สรุปผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วศม.FM 99.75 MHz ด้านอื่น ๆ จำนวน 60 ราย สามารถสรุปผล และเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้

- 1) ต้องการให้เปิดรายการย้อนหลังผ่านสื่อ โซเชียล Facebook ได้ คิดเป็นร้อยละ 38.89
- 2) ต้องการให้ฟังผ่านเสียงตามสายภายในรั้วมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 33.33
- 2) ต้องการให้มีแอลพลีเคชั่นของสถานีที่ทันสมัยโดยเฉพาะ เพื่อง่ายต่อการเข้าถึง คิดเป็นร้อยละ 27.78

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

- 1) การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท. FM 99.75 MHz
- 2) ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz และ
- 3) ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาที่ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วสท.FM 99.75 MHz จำนวน 350 ตัวอย่าง โดยการเลือกแบบ Convenient Sampling เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามจากนักศึกษาที่ฟังรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาพรรณนาวิเคราะห์

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.70 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.30 มีอายุระหว่าง 18-25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 78.30 รองลงมามีอายุระหว่าง 26-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.40 และอายุ 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.10 ตามลำดับ ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 87.10 รองลงมาเป็นระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.70 และปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.70 การประกอบอาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 83.10 รองลงมาทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 6.0 และ บริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 4.0 รายได้ต่อเดือนยังไม่มี คิดเป็นร้อยละ 71.40 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7.70 และรายได้ 5,001-10,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 6.60 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 25.80 รองลงมาอยู่ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 20.30 และอยู่ที่จังหวัดตาก คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตามลำดับ

1.2 ด้านการเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับฟังรายการของ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz ในรั้วมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย(มจร) คิดเป็นร้อยละ 40.90 รองลงมาเป็นการเปิดรับฟังรายการที่บ้านพักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 35.40 และยังเปิดรับฟังรายการในขณะเดินทาง กับ สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ระยะเวลาส่วนใหญ่ที่กลุ่มตัวอย่างติดตามฟังรายการเดือนละ 1-2 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.90 รองลงมาฟังรายการสัปดาห์ละ 3-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 23.70 ตามลำดับ ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการ สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัยฯ เป็นช่วงเวลาเช้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.00 รองลงมาเปิดรับฟังรายการช่วงเวลาบ่าย คิดเป็นร้อยละ 22.70 และเปิดรับฟังรายการช่วงเวลาเย็น คิดเป็นร้อยละ 7.00 สำหรับประเภทรายการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบฟัง ได้แก่ รายการ “สาระธรรม” ตั้งแต่เวลา 12.00-13.00 น. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.20 รองลงมาเป็นรายการ “ศูนย์บริการวิชาการ มจร.” เวลา 13.00-14.00 น. คิดเป็นร้อยละ 11.10 และรายการ “บริการการศึกษา” เวลา 14.00-15.00 น. คิดเป็นร้อยละ 8.60 ตามลำดับ ด้านผู้ดำเนินรายการส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างชอบฟัง อาจารย์เอกลักษณ์ สังข์สุวรรณ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.20 รองลงมา คือ อาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ คิดเป็นร้อยละ 14.30 และสมเด็จพระญาณสังวรฯ คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

1.3 ด้านความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วคม.FM 99.75 MHz

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจ ด้านประเภทรายการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.87) โดยสามารถจำแนกรายละเอียดความพึงพอใจตามประเภทรายการ ดังนี้ รายการประเภทข่าวสาร ผู้ฟังมีความพึงพอใจในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 4.03) รองลงมา เป็นรายการความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.01) และประเภทรายการบันเทิง (ค่าเฉลี่ย 3.77) ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความพึงพอใจต่อรูปแบบรายการ โดยรวมในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.70) โดยมีความพึงพอใจระดับมากในรูปแบบรายการข่าวสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.92) รองลงมาในรูปแบบบรรยาย (ค่าเฉลี่ย 3.84) และเพลง (ค่าเฉลี่ย 3.75) ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความพึงพอใจต่อผู้ดำเนินรายการ โดยรวมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) โดยมีความพึงพอใจระดับมาก ด้านการใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและ เข้าใจง่าย (ค่าเฉลี่ย 3.99) รองลงมา

การดำเนินรายการได้นำฟัง (ค่าเฉลี่ย 3.94) มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.68)

ผู้ฟังมีความพึงพอใจด้านความชัดเจนของเสียงในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83)

1.4 ด้านความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วทศ.FM 99.75 MHz

พบว่าผู้ฟังมีความต้องการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหารายการ ด้านรูปแบบรายการ ด้านผู้ดำเนินรายการ และ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการมากที่สุด คือ การสอดแทรกธรรมะในการศึกษาเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 16.60 และ การทำให้เกิดความรู้ในธรรมะ และพระธรรมวินัยที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมา เป็นการถ่ายทอดสาระธรรมแบบสนุก ๆ เพื่อดึงให้เด็กรุ่นใหม่หันมากฟังมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.40 ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความต้องการด้านรูปแบบรายการ บรรยาย และสนทนาธรรมในทุก ๆ ด้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.71 รองลงมาเป็นการต้องการให้มีรายการบรรยาย และสนทนาธรรมมุ่งเน้นในคานการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 22.86 และต้องการรายการที่เน้นการสัมภาษณ์ การบอกเล่า และการอธิบาย คิดเป็นร้อยละ 13.43 ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความต้องการด้านผู้ดำเนินรายการ พูดอย่างชัดเจนคิดเป็นร้อยละ 30.00 น้ำเสียงที่ไพเราะ คิดเป็นร้อยละ 29.71 และต้องการให้มีความรอบรู้ธรรมะกับสังคมเป็นอย่างดี คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความต้องการด้านการมีส่วนร่วมในการโทรศัพท์เข้าไปร่วมขอเพลงได้คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมา ผู้ฟังต้องการโทรศัพท์เข้าไปร่วมแนะนำในรายการได้ คิดเป็นร้อยละ 37.43 และต้องการให้จัดกิจกรรม การเล่นเกม ตอบคำถามเกี่ยวกับธรรมะ คิดเป็นร้อยละ 37.43 ตามลำดับ

ผู้ฟังมีความต้องการด้านอื่นๆ เช่น ต้องการให้สามารถเปิดฟังรายการย้อนหลังผ่าน Facebook ได้ คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมา ต้องการฟังผ่านเสียงตามสายภายในรั้วมหาวิทยาลัย มกุฏราชวิทยาลัย (มมร) คิดเป็นร้อยละ 33.33 และต้องการให้มีแอปพลิเคชันของสถานี เพื่อง่ายต่อการเข้าถึง คิดเป็นร้อยละ 27.78

2. การอภิปรายผล

2.1 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

วิทยุ วม. FM 99.75 MHz

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ในรั้วมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) จังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 40.90 โดยมีความถี่ในการเปิดรับฟัง 1-2 วัน ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 30.90 เป็นช่วงเวลาเช้า คิดเป็นร้อยละ 56.00 เปิดรับฟังรายการ สารธรรม คิดเป็นร้อยละ 15.20 ผู้ดำเนินรายการ ที่ชอบ คือ อาจารย์เอกลักษณ์ สังข์สุวรรณ คิดเป็นร้อยละ 15.20 สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริอร แก้วลาย (2552) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการรับฟังรายการวิทยุชุมชนตำบลเขากอบ ของผู้ฟังในเขตตำบลเขากอบ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 18-29 ปี มีระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุชุมชนในช่วงเช้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัย จิตรสมุทร(2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟัง และความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดสุรินทร์ A.M. ความถี่ 909 KHz พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังรายการในช่วงเช้า นอกจากนี้วิทยุกระจายเสียงยังเป็นสื่อที่เหมาะสมกับประชาชนเนื่องจากมีคุณสมบัติของสื่อในเรื่องการเข้าถึง ผู้ฟังได้ทุกระดับ การเผยแพร่รายการธรรมะทางสื่อวิทยุกระจายเสียง จึงยังเป็นช่องทางที่สำคัญ

2.2 ความพึงพอใจด้านประเภท/รูปแบบ/ผู้ดำเนินรายการ/การมีส่วนร่วม และความชัดเจนของเสียง สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ รายการประเภทข่าวสาร รูปแบบรายการข่าว ผู้ดำเนินรายการที่ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจ การมีส่วนร่วมของผู้ฟัง ในด้านการถามตอบในรายการ การเสนอแนะหรือติชมรายการ และความชัดเจนของเสียง สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา แคนบุญจันทร์ ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสาร ความรู้ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบ FM. 107.25 MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์ (2553) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ ในด้านผู้ดำเนินรายการ คือ มีลีลานำเสนอที่น่าฟัง เป็นกันเองกับผู้ฟัง ด้านรูปแบบรายการ มีการนำเสนอรายการแบบเปิดสายโทรศัพท์ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเข้ามาในรายการ และด้านรายการที่รับฟังคือ รายการข่าวท้องถิ่น

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz นับได้ว่าประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจากผลการสำรวจผู้ฟังพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก อย่างไรก็ตามสถานีวิทยุฯ สามารถพัฒนาการดำเนินงานให้ผู้ฟังได้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ด้วยการเพิ่มกลยุทธ์ด้านการจัด และผลิตรายการให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

2.3 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุ เพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความต้องการ มากสุด คือ เนื้อหารายการที่มีการสอดแทรกธรรมะในการศึกษาเรียนรู้ รูปแบบรายการบรรยาย สนทนาธรรมในทุก ๆ ด้าน ส่วนความต้องการผู้ดำเนินรายการ ที่พูดอย่างชัดเจน และการมีส่วนร่วมผู้ฟังต้องการโทรศัพท์เข้าไปร่วมขอเพลงได้ และความต้องการด้านอื่นๆ เช่น สามารถฟังรายการย้อนหลังผ่าน Facebook ได้สอดคล้องกับพระมหาทองศรี เอกวิโส และคณะ (2552) ศึกษาเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการฟังวิทยุชุมชนในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา: กรณีศึกษาสถานีวิทยุสามพราน วัดนายโรง และวัดชลประทานรังสฤษฎ์ (2552) พบว่า ผู้ฟังมีความคิดเห็นว่ารายการธรรมะมีความหลากหลายมีสาระน่าติดตาม ได้ความรู้ในหลักธรรมนำมาสอนลูกหลาน การเผยแผ่ธรรมทางสถานีวิทยุ ยังน่าสนใจเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นต่อประชาชนอีกช่องทางหนึ่ง ในด้านการรับฟังสาระธรรม การเผยแผ่ธรรมควรมีจุดเด่นที่จะสื่อธรรมให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังกลุ่มใดเป็นหลัก เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มวัยหนุ่มสาว กลุ่มวัยผู้ใหญ่ ผู้นำเสนอธรรมะจะได้จัดเนื้อหาธรรม และวิธีการเสนอได้อย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ฟังรายการธรรมะทางวิทยุ การเผยแผ่ธรรมควรมีการเน้นให้มีการพัฒนาเป็นทีมงาน ต้องมีการร่วมกันวางแผนปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงการเผยแผ่ธรรมอยู่เสมอ ทั้งในส่วนบุคคล อุปกรณ์ วิธีการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของการเผยแผ่ธรรมให้ดียิ่งขึ้นไป

สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz จึงจำเป็นต้องพัฒนาช่องทางการเผยแผ่ธรรมะ ทางอุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อขยายกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) การเผยแพร่รายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ควรมีการดำเนินการเผยแพร่เพื่อขยายกลุ่มเป้าหมายทางออนไลน์
- 2) สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ควรผลิตรายการธรรมะแทรกความบันเทิงเพื่อดึงกลุ่มผู้ฟังเป้าหมายที่เป็นเยาวชน
- 3) สถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ควรให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยเข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรายการ เนื่องจากจะเข้าใจความต้องการในการฟังรายการของผู้ฟังในวัยเดียวกัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการวิจัยความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการทั่วไปที่ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz
- 2) ควรมีการศึกษาสภาพการจัดและผลิตรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปปรับปรุงรายการของสถานี
- 3) ควรมีการศึกษาความต้องการของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz ในช่องทางออนไลน์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กำพล ดวงพรประเสริฐ. (2551). *ความต้องการข่าวสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพฯ.
- ขวัญเรือน กิติวัฒน์. (2531). “สื่อมวลชนกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม”. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (ม.ป.ป.). *รายงานประจำปี*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2540). “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับจิตวิทยาการบริการ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาบริการ หน่วยที่ 1*. (หน้าที่ 1-62). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐชา อัสวปริดาสกุล (2554). “พฤติกรรมกรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดภูเก็ต ระบบ F.M. ความถี่ 96.75 MHz. (รายงานวิจัย). วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐกร ไคนุ่นภา. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการรับฟัง สถานีวิทยุกระจายเสียง เอฟ.เอ็ม. 97.5 เมกะเฮิรตซ์ ของผู้ฟังในกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- พนม วรรณศิริ. (2557). *พฤติกรรมของผู้ฟังสถานีวิทยุเพื่อการศึกษาและชุมชนมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ทิวาพร แสนเมืองชิน. (2543). *การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน โดยผ่านรายการวิทยุชุมชน สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนีย์ เจนวิถีสุข. (2554). *การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ. (2558). “ความพึงพอใจจากรายการรัฐสภาของเราถึงประชาชนในการร่วมคิดสร้างไทยร่วมใจสร้างอนาคต”, *วารสารการประชาสัมพันธ์และการโฆษณา*, 10(1). คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

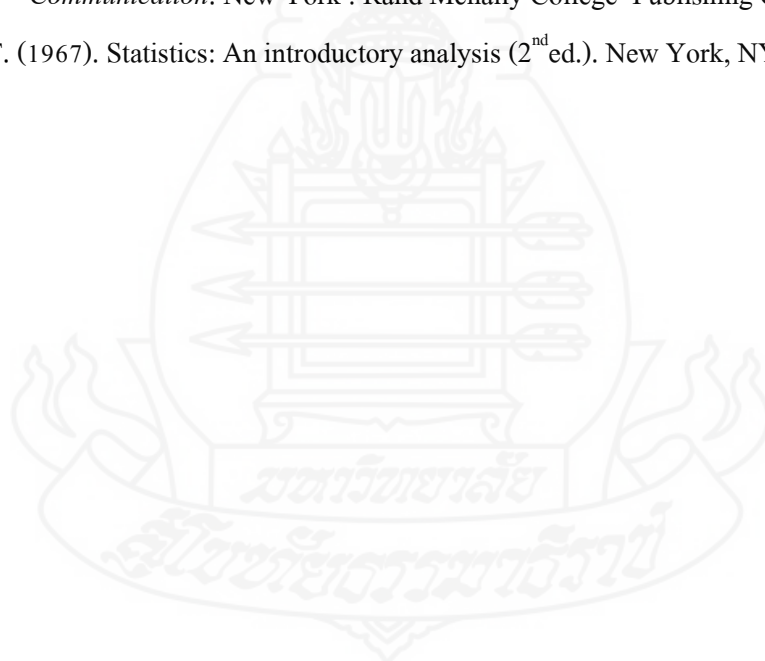
- _____. (2547). ประเภทและรูปแบบบทวิทยุกระจายเสียง. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล (2539). การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- _____. “แนวคิดในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง.” ใน เอกสารการสอนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์. หน่วยที่ 7. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และธีรารักษ์ โพธิ์สุวรรณ. (2546). “รูปแบบรายการวิทยุกระจาย”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนบทวิทยุกระจายเสียง. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นภาพรณ อัจฉริยะกุล และรุ่งนภา พิตรปรีชา (2545) “ความหมายและความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิทยุและโทรทัศน์ หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นเรศน์ วงศ์สุวรรณ. (2553). การจัดการสถานีวิทยุกระจายเสียงของกองทัพไทยเพื่อประโยชน์สาธารณะ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นิราวุฒิ สกุดแก้ว. (2548). พฤติกรรมการเปิดรับความพึงพอใจการใช้ประโยชน์และความต้องการของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อวิทยุกระจายเสียงเพื่อการส่งเสริมและ พัฒนาผู้ประกอบการ: กรณีศึกษารายการ SMEs TODAY ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง F.M. 100 MHz. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- บัวผืน โตทรัพย์. (2559). พฤติกรรมการเปิดรับฟังและความพึงพอใจของผู้ฟังที่มีต่อสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยจังหวัดสุราษฎร์ธานี เอฟ. เอ็ม. 89.75 เมกะเฮิรตซ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2546). การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัฐยา เรืองเริงกุลฤทธิ์. (2546). “พฤติกรรมการรับฟังรายการวิทยุชุมชนของคนโคราช สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดนครราชสีมา”. วารสารวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 7(2).

- พาวีไล พิมพ์สวัสดิ์. (2544). ความต้องการผังรายการวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ เอ็ม ของนักศึกษา
การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตไม่ได้
ตีพิมพ์)จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พระพรชัย สีลเตโช. (2559). “การศึกษาความความพึงพอใจในการเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนใน
รายการธรรมะโดย สถานีวิทยุกระจายเสียงบินหลา” จังหวัดภูเก็ต. *วารสารสถาบันวิจัย
พิมพ์ธรรม*, 3(1): 235-236.
- พระพรหมคุณภรณ์. (ป.อ. ปยุตโต). “ภัยแห่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทย” นภวรรณ วงศ์ทวี
อ้างใน ฐานข้อมูลออนไลน์ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2552
จาก <http://www.heritage.thaigov.net/religion.htm>
- พระมหาทองศรี เอกวิโส และ คณะ. (2552). *การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการผัง
วิทยุชุมชนในการเผยแพร่พุทธศาสนา: กรณีศึกษาสถานีวิทยุวัดสามพรานวัดนายโรง
และวัดชลประทานรังสฤษฎ์*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พนิตา สุขโกศล. (2549). ใน *เอกสารประกอบการสอนวิชาการ ผลิตภัณฑ์การสอนกระจายเสียง*.
พิชญ์โลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พีระ จิรโสภณ. (2531). การวิเคราะห์องค์ประกอบในงานนิเทศศาสตร์. ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์*. หน่วยที่ 8. กรุงเทพฯ: บางกอก บล็อก.
- มหาพรยา ธนมหาโส และคณะ. (2559). การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศไทย. *วารสารสันติ
ศึกษาปริทรรศน์*, 2(1): น. 62. สถานีวิทยุชุมชน (ASTV ผู้จัดการออนไลน์ 10
กรกฎาคม 2557)
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลำยอง สำเสร็จดี และ พระครูสิริรัตนานุวัตร. (2551). *การศึกษาพฤติกรรมกรรมการผังวิทยุ
พระพุทธศาสนาวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชของพระสงฆ์และประชาชน*. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์, กรุงเทพฯ.
- ลัดดา แคนบุญจันทร์. (2553). *พฤติกรรมกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้ การใช้ประโยชน์และ
ความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยระบบ เอฟ เอ็ม 107.25
MHz ของประชาชนในจังหวัดบุรีรัมย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- วิมลพรรณ อาภาเวท, สาวิตรี ชีวะสาธน์ และชาญ เดชอัสวานง. (2554). พฤติกรรมการสื่อสารในเฟซบุ๊ก(Facebook) ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2549). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวรรณ ภัทรสิริวงศ์. (2549). การเปิดรับข้อมูลข่าวสารความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตตาก (คอยมูซอ). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ และ สุทธิ ชัดติยะ. (2555). พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจต่อรายการและเทคนิควิทยุกระจายเสียงแห่งชาติ ระบบ เอฟ เอ็ม. ความถี่ 92.5 เมกะเฮิรตซ์ และระบบ เอ เอ็ม. ความถี่ 89.1 กิโลเฮิรตซ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- วลัย จิตรสมุทร. (2551). "พฤติกรรมการรับฟังและความพึงพอใจรายการสถานีวิทยุกระจายเสียง A.M. ความถี่ 909 KHz. แห่งประเทศไทยจังหวัดสุรินทร์". วารสาร รวมคำแหง, 29(1).
- สุมาลี เดชบุญพบ. (2554). การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพชรบุรี. งานวิจัยพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ศุมน อยู่สิน. (2549 อ้างใน ลัดดา แคนบุญจันทร์, 2553). พฤติกรรมการรับฟังรายการข่าวสารความรู้การใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ระบบเอฟ.เอ็ม (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- _____. (2535). คุณสมบัติของผังจัดรายการวิทยุกระจายเสียง. ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการจัดรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1. นนทบุรี, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2549). "แนวคิดเกี่ยวกับการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง". ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดและผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วยที่ 1. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุรพงษ์ โสชนะเสถียร. (2533). *การสื่อสารกับสังคม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมร เจริญฤทธิญาณัน. (2548). *รายการธรรมะทางวิทยุกระจายเสียงที่พึงประสงค์สำหรับเยาวชน
ในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์. (2552). *หลักการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์*.
กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์. (2523). “การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา”. ใน *เอกสาร
การสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียง หน่วย ที่ 8*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Katz, E., Blumer, J.& Gurevitch, M. (1974). *The uses of mass communications: Current
perspective on gratifications research*. Newbury Park. CA: Sage.
- Mcquail, William J. (1973). *Persuasion, Resistance and Attitude Change Handbook of
Communication*. New York : Rand McNally College Publishing Company.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York, NY: Harper Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

แบบสอบถาม

เรื่อง การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz

คำชี้แจง :

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การเปิดรับ ความพึงพอใจ และความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz
2. โปรดทำเครื่องหมาย (/) ในช่องสี่เหลี่ยม และกรอกข้อมูลต่างๆลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง
3. การร่วมตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานหรือสวัสดิการที่พึงมีของท่าน แต่ประการใด ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีการเปิดเผย การรายงานผลการวิจัยจะแสดงผลในภาพรวมเท่านั้น

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ

☐ น้อยกว่า 18 ปี	☐ 18 - 25 ปี	☐ 26 - 30 ปี
☐ 31 - 40 ปี	☐ 41 - 50 ปี	☐ 51-60 ปี
☐ 61 ขึ้นไป		
3. ระดับการศึกษา

☐ กำลังศึกษาปริญญาตรี	☐ กำลังศึกษาปริญญาโท
☐ กำลังศึกษาปริญญาเอก	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ	

4. อาชีพ

- นักเรียน/นักศึกษา   พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการพนักงานของรัฐ
 บริษัทเอกชน   ธุรกิจส่วนตัว
 อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป   อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ยังไม่มีรายได้   ต่ำกว่า 5,000 บาท
 5,001-10,000 บาท   10,001-15,000 บาท
 15,001-20,000 บาท   20,000 บาทขึ้นไป

6. ภูมิลำเนา จังหวัด

.....

ส่วนที่ 2 การเปิดรับของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz

1. สถานที่ที่ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz คือที่ใด

- บ้านตนเอง   ที่ทำงาน
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย   สวน ไร่นา
 ขณะเดินทาง   อื่นๆ (โปรดระบุ.....)

2. ท่านฟังรายการของสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz บ่อยครั้งเพียงใด

- ทุกวัน   สัปดาห์ละ 3-4 วัน
 สัปดาห์ละครั้ง   เดือนละ 1-2 วัน

3. ท่านชอบฟังรายการในช่วงเวลาใดมากที่สุด

.....

4. รายการที่ท่านชอบฟังมากที่สุดคือรายการใด

.....

5. ผู้ดำเนินรายการที่ท่านชอบฟังคือ

.....

**ส่วนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย วม. FM 99.75 MHz**

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านประเภทรายการ					
- ข่าวสาร					
- ความรู้					
- บันเทิง					
- บริการสาธารณะ					
ด้านรูปแบบรายการ					
- ข่าว					
- บรรยาย					
- สนทนา					
- เพลง					

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
- ละคร - พุดคุย - ถ่ายทอดนอกสถานที่					
ด้านผู้ดำเนินรายการ					
- ดำเนินรายการได้น่าฟัง					
- ใช้ภาษาไทยได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย					
- มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าสนใจ					
- เปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในรายการ					
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังรายการ เช่น มีการถามตอบในรายการ เสนอแนะ หรือติ-ชมรายการ					
ด้านความชัดเจนของเสียง					

ส่วนที่ 4 ความต้องการของผู้ฟังรายการสถานีวิทยุเพื่อการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วมศ. FM 99.75 MHz

ด้านเนื้อหารายการ

.....

.....

.....

ด้านรูปแบบรายการ

.....

.....

.....

ด้านผู้ดำเนินรายการ

.....
.....
.....

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ฟังในรายการ

.....
.....
.....

ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวมนัสนันท์ ภพกิตติสิริกุล

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวมนัสนันท์ ภพกิตติสิริกุล
วัน เดือน ปีเกิด	11 มีนาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอหুমพวง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พ.ศ. 2548
สถานที่ทำงาน	สำนักเลขานุการสมเด็จพระสังฆราชฯ วัดบวรนิเวศวิหาร
ตำแหน่งงาน	เจ้าหน้าที่ทั่วไป
ปัจจุบันอาชีพ	ร้องเพลง/ดูผู้ป่วย และ เป็นจิตอาสา โครงการ จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” สำนัก พระราชวัง

